

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

N. 4172/2013

(ΦΕΚ Α' 167)

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1. Πεδίο εφαρμογής	63
1. Πεδίο εφαρμογής Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Δομή. Διάρθρωση	64
2. Τρόπος φορολογίας των εισοδημάτων	65
3. Ερμηνεία φορολογικού δικαίου	66
4. Συνεισφορά χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη	67
5. Φορολογία σύμφωνα με το Σύνταγμα	67
6. Αναδρομικότητα φόρου. Διατάξεις. Νομολογία	67
7. Αναδρομική κύρωση με νόμο φορολογικών αποφάσεων ισχύουν μόνο για το μέλλον	69
8. Τήρηση των αρχών χρηστής Διοίκησης	69
9. Οι διατάξεις των διεθνών συμβάσεων υπερισχύουν του εσωτερικού δικαίου. Άρθρο 28 του Συντάγματος	70
Άρθρο 2. Ορισμοί	71
1. Ορισμοί που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του ΚΦΕ	73
2. Υπόχρεος σε παρακράτηση φόρου	73
3. Συγγενικό πρόσωπο. Ανιόντες και κατιόντες	74
4. Νομική προσωπικότητα νομικών προσώπων κατά τον ΑΚ και τον ΚΦΕ	74
5. Καταπίστευμα κληρονομικό. Έννοια	74
6. Εμπίστευμα	74
7. Εξωχώρια ή υπεράκτια εταιρεία	75
8. Συνεταιρισμοί	75
9. Σωματείων. Άρθρο 78 ΑΚ	75
10. Συνδεδεμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα	76
11. Περί του χαρακτηρισμού των επιχειρήσεων ως συνδεδεμένων, λόγω ύπαρξης σχέσεων ουσιώδους οικονομικής εξάρτησης	77
12. Κανόνες για τις Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρείες. Συνδεδεμένες εταιρείες για τους σκοπούς του άρθρου 66	78
13. Περί της υπαγωγής επιχειρήσεων στην υποχρέωση να τηρούν Φάκελο Τεκμηρίωσης του άρθρου 21 του ν. 4174/2013	78
14. Υποχρέωση τήρησης Φάκελου Τεκμηρίωσης. Συνδεδεμένα πρόσωπα	78
Άρθρο 3. Υποκείμενα του φόρου	79
1. Όσοι έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα είναι υποκείμενοι σε φόρο	80

2. Φορολογική κατοικία εκτός Ελλάδας	80
3. Αλλοδαπό προσωπικό των γραφείων του α.ν. 89/1967	80
4. Υποβολή δηλώσεων από τα γραφεία αλλοδαπών επιχειρήσεων και τις ημεδαπές επιχειρήσεις που λειτουργούν βάσει του α.ν. 89/1967 σε περίπτωση ανάκλησης της άδειας εγκατάστασής τους	80
5. Εισόδημα αλλοδαπής που αποκτά αλλοδαπό προσωπικό, κάτοικοι Ελλάδας, εργαζόμενοι σε ναυλομεσιτικό γραφείο του ν. 27/1975.....	80
6. Οι εταίροι ή οι μέτοχοι εταιρειών χαρτοφυλακίου οι οποίες έχουν μετοχές εταιρειών πλοιοκτητριών πλοίων απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος.....	82
6α. Φορολογία κερδών μόνιμης εγκατάστασης	83
7. Εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτου από κάτοικο Ηνωμένου Βασιλείου	83
8. Φορολογητέο εισόδημα στην Ελλάδα από κάτοικο Ηνωμένου Βασιλείου πριν την μεταφορά της κατοικίας στην Αγγλία	83
9. Εισόδημα αλλοδαπού προσωπικού που θα εργασθεί στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη Σύμβαση Ελλάδας-Κροατίας	83
10. Φορολογική μεταχείριση των συντάξεων, παροχών και άλλων παρόμοιων αμοιβών, βάσει των αντίστοιχων διατάξεων των Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (Σ.Α.Δ.Φ.) του Εισοδήματος	84
11. Φορολογική μεταχείριση εισοδήματος από συντάξεις, παροχές και παρόμοιες αμοιβές φορολογικών κατοίκων εξωτερικού, βάσει των διατάξεων Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.....	88
12. Ρύθμιση ζητημάτων σχετικά με τη Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού σύμφωνα με τις διμερείς Συμβάσεις για την Αποφυγή της Διπλής Φορολογίας του Εισοδήματος.....	90
13. Εφαρμογή των Συμβάσεων Αποφυγής της Διπλής Φορολογίας του Εισοδή- ματος - Περιεχόμενο των χορηγούμενων από τις αρμόδιες ΔΟΥ Πιστοποιητι- κών βάσει των οποίων εκδίδονται τα «Πιστοποιητικά Φορολογικής Κατοικίας»	97
14. Φορολογική μεταχείριση εισοδήματος από συντάξεις, παροχές και παρόμοιες αμοιβές φορολογικών κατοίκων εξωτερικού, βάσει των διατάξεων Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.....	97
15. Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας του Εισοδήματος / Κεφαλαίου μεταξύ της Ελλάδος και των κατωτέρω χωρών	106
Άρθρο 4. Φορολογική κατοικία	109
1. Πότε ένα πρόσωπο είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος. Γενικές διαπιστώσεις....	111
2. Πότε ένα νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται φορολογικός κάτοικος Ελλάδας. Τόπος άσκησης πραγματικής διοίκησης	112
3. Αλλοδαπές επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του α.ν. 89/67	113
4. Κατοικία. Έννοια κατά τον Αστικό Κώδικα	113
5. Τόπος κατοικίας φορολογουμένου. Έννοια τόπου κατοικίας	114
6. Η παροδική απομάκρυνση φοιτητών ή έμμισθων υπαλλήλων από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους δεν σημαίνει ότι είναι μόνιμοι κάτοικοι αλλοδαπής	115
7. Τόπος φορολογίας σε σχέση με την κατοικία. Δικαιώματα και υποχρεώσεις	115
8. Έννοια συνήθους κατοικίας. Σ.τ.Ε. 4166/2012.....	115
9. Δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί φορολογικής κατοικίας νομικών προσώπων για τις εταιρείες του ν. 27/1975 και του ν. 2687/1953.....	116

10. Θέμα διπλής κατοικίας. Αρμόδια διεύθυνση για επίλυσή της	116
11. Κατοικία πληρωμάτων εμπορικών πλοίων με ξένη σημαία	117
12. Διαδικασία μεταβολής της φορολογικής κατοικίας	117
12α. Η Απόφαση ΓΓΔΕ ΠΟΛ. 1058/18.3.2015 που όριζε την διαδικασία μεταβολής της φορολογικής κατοικίας καταργήθηκε από 15.12.2017	120
13. Χρόνος υποβολής της δήλωσης στο έτος αναχώρησης. Αλλαγή της φορολογικής κατοικίας από έγγαμες φορολογούμενες	120
14. Φορολογικός εκπρόσωπος κατοίκου εξωτερικού.....	121
15. Καθεστώς περί φορολογικής κατοικίας από 31.3.2011 έως 31.12.2013	121
16. Η απόκτηση μεριδίων συμμετοχής σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών δεν συνεπάγεται την απόκτηση από τον μεριδιούχο της ιδιότητας κατοίκου Ελλάδας. ν. 2992/2002 άρθρο 7§21	122
17. Έννοια του όρου «κατοικος ενός Συμβαλλομένου Κράτους»	122
18. Διευκρινίσεις σχετικά με τα πιστοποιητικά φορολογικής κατοικίας	122
19. Μη απόκτηση φορολογικής κατοικίας στην ημεδαπή συζύγου με τόπο επαγγελματικής εγκατάστασης και κέντρο ζωτικών συμφερόντων στην αλλοδαπή, και σύζυγο και τέκνο στην ημεδαπή	122
20. Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Ελλάδος με άλλα κράτη	126
21. Άσκηση ενδίκου βοηθήματος σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος μεταφοράς φορολογικής κατοικίας	126
22. Διευκρινίσεις για τη διαδικασία μεταβολής φορολογικής κατοικίας στο Κουβέιτ ..	127
23. Νέες δραστηριότητες που μπορούν να αναπτύσσουν οι εταιρείες του α.ν. 89/1967. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες που ορίζονται στο άρθρο 1 του α.ν. 89/1967 δεν συνιστούν άσκηση πραγματικής διοίκησης.....	127
Άρθρο 5. Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή	129
1. Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή είναι κάθε εισόδημα πηγής Ελλάδας	131
2. Δεν υπάγονται σε φόρο στην Ελλάδα για το παγκόσμιο εισόδημά τους οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του α.ν. 89/1967.....	132
3. Φορολογία κερδών μόνιμης εγκατάστασης	132
Άρθρο 5Α. Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	133
1. Αιτιολογική έκθεση του ν. 4646/2019 σχετικά με την Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα. (Θέματα 1.1.-1.9.).....	137
2. Ειδικοί φορολογικοί κάτοικοι (Non-dom). Φορολογικά κίνητρα προσέλκυσης φυσικών προσώπων μεγάλου πλούτου στην Ελλάδα	140
3. Διαδικασία και προϋποθέσεις υπαγωγής στις διατάξεις του άρθρου 5Α του ν. 4172/2013, περί εναλλακτικής φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	146
4. Οι Στρατηγικές Επενδύσεις.....	154
5. Ερμηνεία των διατάξεων για την προσέλκυση στρατηγικών επενδύσεων.....	157
6. Σταθεροποίηση φορολογικού συντελεστή σε στρατηγικές επενδύσεις για 12 χρόνια. Αν μειωθεί ο συντελεστής εφαρμόζεται ο εκάστοτε μειωμένος	159
7. Χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής για επενδυτική δραστηριότητα.....	159

Άρθρο 6. Μόνιμη εγκατάσταση.....	162
1. Γενικά για την εφαρμογή των διατάξεων περί μόνιμης εγκατάστασης επιχειρήσεων	164
2. Οι διατάξεις των διεθνών συμβάσεων υπερισχύουν του εσωτερικού δικαίου....	164
3. Πότε μια επιχείρηση θεωρείται ότι αποκτά Μόνιμη Εγκατάσταση στην Ελλάδα	165
4. Έννοια «μόνιμης εγκατάστασης» σύμφωνα με τα ερμηνευτικά σχόλια του ΟΟΣΑ για τη μόνιμη εγκατάσταση (άρθρο 5 του μοντέλου Σύμβασης)	166
5. Τεχνικές επιχειρήσεις. Έννοια «μόνιμης εγκατάστασης» ανάλογα με τη διάρκεια κατασκευής, συναρμολόγησης κ.λπ.	167
6. Αλλοδαπή επιχείρηση ή οργανισμός που αποκτά εισόδημα από ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα	168
7. Φορολογικές υποχρεώσεις γραφείου αλλοδαπής εταιρείας εγκατεστημένου στην Ελλάδα για την πραγματοποίηση έρευνας αγοράς	168
8. Φορολογικές υποχρεώσεις γραφείου αλλοδαπής εταιρείας εγκατεστημένης στην Ελλάδα για σκοπούς αντιπροσώπευσης της	168
9. Φορολογική μεταχείριση των εμπορευματικών μεταφορών που διενεργούνται από πρόσωπα που είναι εφοδιασμένα με άδεια ΚΑΜΠΟΤΑΖ	169
10. Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στην Ελλάδα από αλλοδαπή εταιρεία. Μόνιμη εγκατάσταση. Τήρηση βιβλίων και στοιχείων - Φ.Π.Α.	169
11. Δεν συνιστά μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα η συμμετοχή σε ημεδαπή Α.Ε. αλλοδαπής εταιρείας	170
12. Δεν συνιστά μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα η αγορά μετοχών ημεδαπής Α.Ε. από αλλοδαπή εταιρεία.....	170
13. Αμοιβαία Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών. Ν. 2992/2002	171
14. Το «Ταμείο Ανάπτυξης Νέας Οικονομίας» ΑΕ	171
Άρθρο 7. Φορολογητέο εισόδημα	172
1. Φορολογητέο εισόδημα και κατηγορίες αυτού. Ενοποίηση διαφοροποίηση πηγών. Φορολογία κατά κατηγορία	173
2. Εισοδήματα που δεν υπάγονται στις 4 κατηγορίες εισοδημάτων δεν υπόκεινται σε φόρο. Μη υποκείμενα σε φόρο εισοδήματα. Γενικές ρυθμίσεις	175
3. Χρηματικά βραβεία. Απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος. Έννοια βραβείου	176
4. Τα ποσά των υποτροφιών από το Δημόσιο απαλλάσσονται από το φόρο.....	177
4α. Υποτροφίες προς ερευνητές, μεταπτυχιακούς ή διδακτορικούς φοιτητές, μεταδιδακτορικούς συνεργάτες κ.λπ. για την εκτέλεση ερευνητικών έργων ή προγραμμάτων δεν αποτελούν εισόδημα	177
5. Βοηθήματα και οικονομικές ενισχύσεις που καταβάλλονται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες	177
6. Η ωφέλεια από την διαγραφή τόκων των φυσικών προσώπων που έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών του ν. 3869/2010 δεν φορολογείται	178
7. Τα χρηματικά ποσά που εισπράττονται προς εξόφληση της σχετικής αξίωσης έναντι του συζύγου/της συζύγου για τη συμμετοχή στα αποκτήματα του γάμου δεν φορολογούνται.....	178
8. Παροχές και διευκολύνσεις σε ανάδοχους γονείς. Απαλλαγή φόρου	179

9. Ειδικό επίδομα οργάνου μουσικών των Κρατικών Ορχηστρών Αθηνών και Θεσσαλονίκης και της Ορχήστρας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Απαλλαγή φόρου	179
10. Έξοδα κηδείας που καταβάλλονται από επιχειρήσεις και οργανισμούς στο προσωπικό τους δεν φορολογούνται	180
11. Το Αντιστάθμισμα Νησιωτικού Κόστους είναι αφορολόγητο και ακατάσχετο στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση και δεν υπόκειται στην ειδική εισφορά αλληλεγγύης.....	181
12. Η οικονομική ενίσχυση από το «ΙΔΡΥΜΑ ΛΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ» στο σωματείο Ημιονηγών Νήσου Θήρας (Σαντορίνης) «Ο Άγιος Γεώργιος» με σκοπό να αποδοθεί στα μέλη του απαλλάσσεται του φόρου.....	181
13. Ο μισθός που καταβάλλεται σε όσους εκπληρώνουν εναλλακτική πολιτική-κοινωνική υπηρεσία απαλλάσσεται από το φόρο	182
14. Ποσά που καταβάλλονται σε υπαλλήλους του κλάδου Συμβούλων και Γραμματέων Επικοινωνίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για διδάκτρα των παιδιών τους με βάση τις διατάξεις του άρθρου 43 του ν. 4339/2015	182
15. Χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα	183
16. Χορήγηση χρηματικών επάθλων. Διατάξεις	184
17. Χρηματικά έπαθλα που χορηγούνται στο πλαίσιο της πολιτικής «Μένω Ελλάδα-Επιστρέφω Ελλάδα-Γέφυρες Συνεργασίας/Γνώσης δεν κατάσχονται και δεν φορολογούνται	185
18. Χορήγηση εφάπαξ ενίσχυσης πληγέντων	185
19. Στις οικονομικές επιβραβεύσεις προς αθλητές - προπονητές που σημείωσαν εξαιρετικές αγωνιστικές διακρίσεις δεν φορολογούνται	186
20. Επίδομα στην περίοδο του κορωνοϊού	186
Άρθρο 8. Φορολογικό έτος	187
1. Φορολογικό έτος. Έννοια	188
2. Διαχειριστική περίοδος ατομικής επιχείρησης με διπλογραφικά βιβλία	188
3. Δεν υπάρχει δικαίωμα υπερδωδεκάμηνης χρήσης για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία. Μετασχηματισμοί με τους ν. 2166/93 και 1297/1972	188
4. Φορολογικό έτος νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που ανήκει κατά ποσοστό που υπερβαίνει το 50% σε αλλοδαπό νομικό πρόσωπο	189
5. Φορολογικό έτος ημεδαπού νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που ανήκει κατά ποσοστό που υπερβαίνει το 50% σε αλλοδαπό νομικό πρόσωπο και για ορισμένες ημέρες το αλλοδαπό ΝΠ ξεπερνάει τους δώδεκα μήνες.....	190
6. Με την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ τα Ν.Π. αποκτούν νομική προσωπικότητα, συντελείται η μετατροπή των εταιρειών σε ΑΕ, ΕΠΕ κ.λπ.	191
7. Ως έναρξη φορολογικού έτους θεωρείται ο χρόνος απόκτησης της νομικής προσωπικότητας για τα Ν.Π. και για τα φυσικά ο χρόνος έναρξης εργασιών	192
8. Φορολογικό έτος σε έναρξη ή παύση εργασιών	192
9. Ο φόρος εισοδήματος επιβάλλεται στο εισόδημα του αμέσως προηγούμενου έτους	193
10. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος	193
10α. Χρόνος κτήσης των ανεισπρακτων δεδουλευμένων αποδοχών που έχουν εισπραχθεί από το έτος 2014 και μετά	194

11. Χρόνος απόκτησης εισοδήματος από μισθωτή υπηρεσία. Παρακράτηση και απόδοση ΦΜΥ	195
12. Χρόνος απόκτησης του δικαιώματος εισπραξης μερισμάτων, προμερισμάτων προσωρινών απολήψεων κερδών	195
13. Χρόνος απόκτησης του δικαιώματος εισπραξης τόκων	197
14. Προθεσμία ολοκλήρωσης μετασχηματισμού με βάση τις διατάξεις των ν.δ. 1297/1972 και ν. 2166/1993	198
14α. Υποβολή των δηλώσεων των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις του ν. 2166/1993	199
15. Προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να μη δηλώνονται μισθώματα που δεν εισπράττονται	202
16. Χρόνος φορολόγησης και φορολογική μεταχείριση των claw back και rebate ιατρού που έχει σύμβαση με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	202
17. Χρόνος παρακράτησης και απόδοσης του φόρου που παρακρατείται στο εισόδημα που προκύπτει από τα μαθηματικά αποθέματα ασφαλιστικών	202
18. Χρόνος απόκτησης διανεμόμενων κερδών του φορολογικού έτους 2014 ΟΕ, ΕΕ, κοινωνίας, κοιν/ξίας που τηρεί διπλογραφικά βιβλία	202
19. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος μισθώτριας εταιρείας που καταβάλλεται βάσει δικαστικής απόφασης και αφορά αναδρομική μείωση μισθωμάτων	203
20. Χρόνος απόκτησης εισοδήματος επιχορηγήσεων που εισπράττουν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες από φορείς Γενικής Κυβέρνησης	204
21. Χρόνος έκπτωσης ασφαλιστικών εισφορών (Ε.Φ.Κ.Α) από τα ακαθάριστα έσοδα μη μισθωτών	205
22. Χρόνος έκδοσης τιμολογίου από υπεργολάβο ανώνυμης τεχνικής εταιρείας για την εκτέλεση των εργασιών ενός έργου πρασίνου, με βάση τις διατάξεις των Ε.Λ.Π. (ν.4308/2014) και χρόνος κτήσης του σχετικού εισοδήματος	205
23. Χρόνος άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης απόκτησης μετοχών	206
Άρθρο 9. Πίστωση φόρου αλλοδαπής	207
1. Πίστωσης φόρου αλλοδαπής (credit method)	208
2. Όριο μείωσης του φόρου	208
3. Καταβολή φόρου αλλοδαπής σε άλλο νόμισμα πέραν του ευρώ	208
3α. Μερίσματα που εισπράττει ημεδαπή μητρική εταιρεία από ημεδαπή ή αλλοδαπή θυγατρική της με έδρα σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε.	208
4. Οι Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας κατισχύουν της εσωτερικής μας νομοθεσίας και εφαρμόζονται για την πίστωση του φόρου	209
5. Φόρος που καταβλήθηκε για εισόδημα στην αλλοδαπή από φορολογούμενο που έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα. Μερισμός φόρου	209
6. Φορολογική μεταχείριση εισοδημάτων αλλοδαπής προέλευσης. Εφαρμογή της Σ.Α.Δ.Φ. και αποτροπής της φοροδιαφυγής σχετικά με τους φόρους εισοδήματος μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου	210
7. Μερίσματα που καταβάλλονται από εταιρεία κάτοικο Κύπρου σε κάτοικο Ελλάδας. Εφαρμογή της Σ.Α.Δ.Φ. μεταξύ Ελλάδας - Κύπρου	212
7α. Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος από μερίσματα που αποκτά φυσικό πρόσωπο - φορολογικός κάτοικος Ελλάδας από αλλοδαπή εταιρεία και πίστωση του φόρου αλλοδαπής	213

8. Πίστωση φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή. Εφαρμογή της Σ.Α.Δ.Φ. και αποτροπής της φοροδιαφυγής σε σχέση προς τους φόρους επί του εισοδήματος μεταξύ Ελλάδας και Η.Π.Α.....	220
9. Συμφηφισμός φόρου εισοδήματος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή	221
10. Παρακράτηση φόρου από αλλοδαπή εταιρεία κατά την εξόφληση των τιμολογίων, στο επόμενο φορολογικό έτος από αυτό εντός του οποίου υπήχθησαν σε φορολογία τα υπόψη εισοδήματα στην Ελλάδα.....	222
11. Φορολογία κερδών υποκ/ματος ημεδαπής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης στην Κύπρο με «σπαστή» διαχειριστική περίοδο (1/7-30/6)	222
12. Φορολόγηση εισοδήματος από εκμίσθωση ακινήτου στην αλλοδαπή	223
13. Εταιρεία με εισοδήματα στην αλλοδαπή. Υπολογισμός φόρου και συμφηφισμός	223
14. Προσφορά υπηρεσιών στην αλλοδαπή μέσω μόνιμης εγκατάστασης. Συμφηφισμός φόρου	225
15. Καθορισμός δικαιολογητικών εγγράφων για την πίστωση φόρου αλλοδαπής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4172/2013 και την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4174/2013	226
16. Έκπτωση παρακρατούμενων, προκαταβληθέντων φόρων και φόρων που καταβλήθηκαν στην αλλοδαπή, κατά την διενέργεια άμεσου προσδιορισμού φόρου ή την έκδοση πράξεων διοικητικού προσδιορισμού φόρου	226

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10. Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων	227
Άρθρο 11. Εξαρτώμενα μέλη	228
1. Ποια θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη για τον φορολογούμενο	230
2. Περιπτώσεις μελών που δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη, είτε λόγω εισοδήματος, είτε για άλλους λόγους	231
3. Έννοια ετήσιου εισοδήματος για το εισόδημα των εξαρτωμένων μελών των 3.000€ ή των 6.000€ κατά περίπτωση.....	232
4. Εισόδημα ανηλίκων τέκνων που προστίθεται στο εισόδημα του γονέα	232
5. Εισοδήματα ανηλίκων τέκνων που έχουν δική τους φορολογική υποχρέωση	232
6. Απαλλαγές για παιδιά. Ποιον γονέα θεωρείται ότι βαρύνουν τα παιδιά	232
7. Ανάπηρος αδελφός κάτοχος Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου που υποβάλλει ο ίδιος δήλωση είναι και προστατευόμενο μέλος.....	233
8. Διαζευγμένοι γονείς. Ποιόν επιβαρύνουν τα παιδιά	234
9. Υποβολή χωριστών δηλώσεων από τους συζύγους. Ποιός δηλώνει τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων	234

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 12. Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις	235
1. Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Έννοια της εξαρτημένης εργασίας	237

2. Τι σημαίνει εξαρτημένη εργασία. Διάκριση εξαρτημένης εργασίας από την ανεξάρτητη. Απόφαση 28/2005 Ολομέλειας Αρείου Πάγου.....	238
3. Εργασιακή σχέση για τους σκοπούς του ΚΦΕ	239
4. Περιπτώσεις που αποτελούν σύμβαση εξαρτημένης εργασίας	239
5. Σύμβαση Εργασίας	240
6. Συλλογική σύμβαση εργασίας.....	240
7. Παροχές σε μισθωτούς. Τακτικές, έκτακτες αποζημιώσεις.....	241
7α. Κοινωνικού χαρακτήρα παροχές που δίνουν οι επιχειρήσεις σε εργαζόμενους τους ή σε συγγενικά αυτών πρόσωπα αποτελούν εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις	241
8. Ακαθάριστο εισόδημα υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου.....	241
9. Διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου	242
10. Αμοιβές Μελών Δ.Σ. Ανωνύμων Εταιριών	242
11. Στις αμοιβές μελών Δ.Σ. ΑΕ επιβάλλεται και εισφορά αλληλεγγύης.....	242
12. Αμοιβή μελών του Δ.Σ. που προκύπτει από κέρδη ανώνυμης εταιρείας αποτελεί μέρος.....	243
13. Νομικό πρόσωπο διανέμει ποσά εκ των κερδών με έγκριση της Γενικής Συνέλευσης σε μέλη του ΔΣ και σε εργαζόμενους. Πως φορολογούνται τα εν λόγω ποσά για την εταιρία και τους υπαλλήλους	243
14. Διανομή κερδών στα μέλη ΔΣ πρέπει να προέρχονται μόνο από τα κέρδη της χρήσης	244
15. Αμοιβές που καταβάλλονται σε μέλη του ΔΣ ΑΕ με ποσοστό αναπηρίας 80% απαλλάσσονται του φόρου (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 82/2016).....	244
16. Ε.Π.Ε. καταβάλλει αμοιβές σε εταίρους αυτής. Οι αμοιβές αυτές θεωρούνται μισθός	244
16α. Φορολογική μεταχείριση των αμοιβών που λαμβάνουν εταίροι και διαχειριστές Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε., Ο.Ε., και Ε.Ε.....	245
17. Η πάγια αντιμισθία που λαμβάνει δικηγόρος λογίζεται μισθωτή εργασία.....	245
18. Η μισθωτή εργασία περιλαμβάνει και εισοδήματα που αποκτώνται από εργασιακή σχέση βάσει έγγραφων συμβάσεων υπό προϋποθέσεις	245
19. Πρόσωπα που μπορούν να υπαχθούν στην παρ. 2στ' του άρθρου 12, με εργασιακή σχέση βάσει έγγραφης σύμβασης παροχής υπηρεσιών.....	247
20. Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12§2 περ. στ' του ν. 4172/2013, στην περίπτωση απόκτησης εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα χωρίς έναρξη. Δραστηριότητα συνθέτη	248
21. Όταν ο βασικός εργοδότης είναι στην αλλοδαπή & στερείται ελληνικού ΑΦΜ, ο εργαζόμενος δεν υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 12§2στ'	250
22. Όταν ο ένας από τους δύο εργοδότες είναι στην αλλοδαπή και στερείται ελληνικού Α.Φ.Μ. ο εργαζόμενος με σύμβαση έργου δεν μπορεί να υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 12§2στ'	250
22α. Ο χαρακτηρισμός εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες (άρθ. 12§2στ') ισχύει και όταν οι αντισυμβαλλόμενοι δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα (ιδιώτες).....	251
22β. Στις περιπτώσεις που τα αντισυμβαλλόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που λαμβάνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες, έχουν φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση στην αλλοδαπή έχει εφαρμογή το άρθρο 12§2στ'	251

22γ. Υπαγωγή του επαγγέλματος του φωτορεπόρτερ – φωτοειδησεογράφου στις διατάξεις του άρθρου 12§2στ' του ν. 4172/2013	252
22δ. Εφαρμογή των διατάξεων της περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4172/2013 στις περιπτώσεις που οι φορολογούμενοι έχουν υποβάλει με επιφύλαξη τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος	252
23. Πρόσθετες αμοιβές σε μισθωτούς που αποτελούν εισόδημα από μισθωτή εργασία.....	253
24. Άλλες αμοιβές σε μισθωτούς που αποτελούν εισόδημα από μισθωτή εργασία	254
25. Φορολογική μεταχείριση των αμοιβών που λαμβάνουν Δήμαρχοι - Αντιδήμαρχοι	255
26. Η αποζημίωση για πρόωρη παύση της γεωργικής δραστηριότητας εντάσσεται στην κατηγορία εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες	256
27. Αμοιβές του λοιπού προσωπικού, καθώς και των ιατρών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα απογευματινά ιατρεία των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ.	256
28. Αμοιβές που λαμβάνουν εταίροι και διαχειριστές Ε.Π.Ε., ΙΚΕ, Ο.Ε. και Ε.Ε.	257
29. Φορολογική μεταχείριση ασφαλιστικών εισφορών για εταίρο και παράλληλα διαχειριστή Ε.Π.Ε. και μέτοχο και παράλληλα μέλος ΔΣ Α.Ε.....	257
29α. Από το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες αλλοδαπής προέλευσης εκπίπτουν οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, των επαγγελματικών ταμείων και οι κρατήσεις στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων	257
30. Φορολογική μεταχείριση περιστασιακών αμοιβών που καταβάλλει γυναικείος συνεταιρισμός.....	258
31. Αμοιβές ή αποζημιώσεις εξόδων που καταβάλλονται σε υπαλλήλους που μετακινούνται σε άλλες υπηρεσίες κατ' εντολή του Δημοσίου.....	259
32. Αποζημιώσεις ανέργων ή εργαζομένων για την παρακολούθηση σεμιναρίων	259
33. Φορολογική μεταχείριση αποδοχών δικαστικών λειτουργιών εν ενεργεία και συνταξιούχων.....	259
Άρθρο 13. Παροχές σε είδος.....	261
1. Γενικά οι παροχές σε είδος	265
2. Παροχές σε είδος που λαμβάνουν εργαζόμενοι ή εταίροι ή μέτοχοι συγγενικά τους πρόσωπα μεγαλύτερες των 300 ευρώ θεωρούνται μισθός	265
3. Παροχές σε είδος. Ερμηνεία διατάξεων σε συνδυασμό με την εγκ. ΠΟΛ. 1219/2014 και τις διευκρινιστικές θέσεις του Υπ. Οικονομικών	266
4. Παραχώρηση οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο. Υπολογισμός αμοιβής σε είδος	274
5. Χορήγηση δανείου. Η διαφορά επιτοκίου αποτελεί αμοιβή σε είδος	283
5α. Προκαταβολή μισθού άνω των τριών μηνών	284
6. Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών	284
6α. Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών που ασκούνται από 1.1.2014 μέχρι 31.12.2019 ανεξαρτήτως του πότε είχε χορηγηθεί το δικαίωμα.....	286
6β. Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών της μητρικής εταιρίας προς τους υπαλλήλους της θυγατρικής της στην Ελλάδα	286
6γ. Χρόνος άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης απόκτησης μετοχών.....	286

7. Παραχώρηση κατοικίας σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο. Από τα ακαθάριστα έσοδα εκπίπτει το ποσό του μισθώματος. Εξαιρέσεις.	287
8. Φορολογική μεταχείριση της παρεχόμενης μείωσης των διδάκτρων για τα παιδιά των εργαζόμενων, διευθυντών, διαχειριστών και μελών διοίκησης ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων	288
8α. Ασφάλιστρα για την ατομική ασφάλιση (ατομικά συνταξιοδοτικά προγράμματα) στελεχών της εταιρείας	289
9. Προσδιορισμός μέσου επιτοκίου αγοράς κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 13 του Ν. 4172/2013	290
10. Bonus που λαμβάνουν στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων εντός του 2014	290
11. Το όφελος που προκύπτει για τους εργαζόμενους και συνταξιούχους της ΔΕΗ ΑΕ από την παροχή ορισμένης ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας με μειωμένο τιμολόγιο, αποτελεί εισόδημα από μισθ. υπηρεσίες	291
12. Τα χρηματικά βραβεία, οι υποτροφίες, τα βοηθήματα και οι οικονομικές ενισχύσεις που καταβάλλονται σε φυσικά πρόσωπα δεν αποτελούν παροχή σε είδος	292
Άρθρο 14. Απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις	293
1. Απαλλαγές ή εξαιρέσεις φορολογίας εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις	297
2. Δεν αποτελούν εισόδημα από μισθωτή εργασία τα έξοδα διαμονής, σίτισης και η ημερήσια αποζημίωση όταν γίνονται για λογαριασμό της επιχείρησης	297
3. Δεν αποτελούν εισόδημα από μισθωτή εργασία η αποζημίωση για έξοδα κίνησης εφόσον καταβάλλονται από τον εργοδότη	299
3α. Ημερήσια αποζημίωση στρατιωτικού προσωπικού που μεταβαίνει για στρατιωτικές αποστολές θεωρούνται έξοδα κίνησης και δεν φορολογούνται	299
4. Εκτός έδρας αποζημίωση και έξοδα κίνησης που δίνονται στο προσωπικό και δεν υπάρχουν μόνο εξοδολόγια	300
4α. Αποζημιώσεις για έξοδα κίνησης που καταβάλλονται κατά την παροχή μισθωτής εργασίας στην αλλοδαπή	300
4β. Η αποζημίωση εξόδων διαμονής, σίτισης, ημερήσια αποζημίωση, αποζημίωση εξόδων κίνησης, επίδομα βιβλιοθήκης που καταβάλλονται σε μισθωτούς δεν αποστέλλονται κατά την υποβολή του ηλεκτρονικού αρχείου βεβαιώσεων	301
5. Το επίδομα αλλοδαπής που χορηγείται σε υπαλλήλους του Υπ. Εξωτερικών και των λοιπών δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών απαλλάσσεται του φόρου	301
6. Κρατήσεις υπέρ ασφαλιστικών ταμείων	301
7. Ασφαλιστικές εισφορές εργαζόμενου. Εισφορές εργοδότη και εργαζομένου υπέρ των επαγγελματικών ταμείων που έχουν συσταθεί με νόμο	302
7α. Τρόπος έκπτωσης των εισφορών υπέρ Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης	303
8. Εφάπαξ από ταμεία πρόνοιας, ασφαλιστικούς οργανισμούς του δημοσίου και επαγγελματικά ταμεία	305
9. Έκπτωση από το εισόδημα των ασφαλιστικών εισφορών για αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής θητείας ως συντάξιμου	305
10. Διατακτικές τροφές που χορηγούνται σε εργαζόμενους μέχρι ποσού έξι (6) ευρώ ανά διατακτική	305

11. Για την έκπτωση των διατακτικών σίτισης έως 6 ευρώ που χορηγεί επιχείρηση σε εργαζομένους της δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον τρόπο εξαργύρωσης τους (σε εστιατόρια ή supermarkets).....	305
12. Παροχές ασήμαντης αξίας	305
13. Ασφάλιστρα ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων	306
14. Ασφάλιστρα για ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλληλικού του προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου	306
14α. Αποζημίωση για αγορά μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών μέσω μαζικής μεταφοράς.....	307
14β. Δεν αποτελεί παροχή σε είδος η παραχώρηση οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO ₂ /Km με ΛΤΠΦ έως 40.000,00€	307
14γ. Δεν αποτελεί παροχή σε είδος η ωφέλεια από την άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης απόκτησης μετοχών εφόσον οι μετοχές που θα αποκτηθούν διακρατηθούν 24 ή 36 μήνες από την απόκτησή τους	307
15. Απαλλάσσεται από το φόρο το εισόδημα που αποκτάται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο	308
16. Διατροφή με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη	308
17. Συντάξεις που καταβάλλονται σε ανάπηρους πολέμου και σε θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου, καθώς και σε αναπήρους ειρηνικής περιόδου, στρατιωτικούς γενικά	308
18. Το εξωιδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε άτομα με αναπηρία απαλλάσσεται της φορολογίας.....	309
18α. Εξωιδρυματικό επίδομα που καταβάλλεται σε ειδικές κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες.....	309
19. Οι μισθοί και η πάγια αντιμισθία που καταβάλλονται σε δικαιούχους με κινητικές αναπηρίες τουλάχιστον 80% απαλλάσσονται από το φόρο	310
20. Απαλλαγή από την παρακράτηση του φόρου εισοδήματος των μισθών, συντάξεων που χορηγούνται σε πρόσωπα με αναπηρία	311
21. Αμοιβές που καταβάλλονται σε μέλη του ΔΣ ανώνυμης εταιρείας με ποσοστό αναπηρίας 80% απαλλάσσονται του φόρου.....	311
21α. Αμοιβές που λαμβάνουν τα φυσικά πρόσωπα του άρθρου 12§2 περ. στ' του ΚΦΕ, με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 80% απαλλάσσονται φόρου	313
22. Επίδομα ανεργίας Ο.Α.Ε.Δ.	313
23. Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ)	314
24. Χρηματικά ποσά που καταβάλλονται σε αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες	314
25. Τα επιδόματα επικίνδυνης εργασίας απαλλάσσονται του φόρου κατά 65%.....	314
26. Η ειδική αποζημίωση που καταβάλλεται σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και τα πληρώματα ασθενοφόρων του Ε.Κ.Α.Β. απαλλάσσεται από το φόρο κατά 65%	314
27. Δεν απαλλάσσονται κατά 65% τα επιδόματα επικίνδυνης εργασίας για το προσωπικό των Νοσοκομείων που δεν εκτελεί διατεταγμένη υπηρεσία με αεροπορικά μέσα για παροχή Α' Βοηθειών	314
27α. Απαλλάσσονται από τον φόρο οι αμοιβές που καταβάλλονται σε συνάλλαγμα από την ΠΕΚ στα μέλη της - ζωγράφους με το πόδι και το στόμα	315

28. Φορολογική μεταχείριση του επιδόματος τριτέκνων και πολυτέκνων που χορηγείται με τις διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 4141/2013	315
29. Παροχές, επιδοτήσεις και λοιπά παρεμφερή ποσά που χορηγούνται από τον Ο.Α.Ε.Δ.	315
30. Φορολογική μεταχείριση επιδόματος βιβλιοθήκης που καταβάλλεται από 1.1.2014 και εφεξής	317
31. Φορολογική μεταχείριση επιδόματος βιβλιοθήκης διδακτικού προσωπικού Α.Σ.Ε.Ι.	317
32. Φορολογική αντιμετώπιση μισθού που καταβάλλεται σε όσους εκπληρώνουν εναλλακτική πολιτική-κοινωνική υπηρεσία	317
33. Τα χρηματικά βοηθήματα που χορηγούνται από τους ΟΤΑ σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και πολύτεκνους είναι αφορολόγητα.....	318
34. Επίδομα που χορηγείται στους δικαστικούς λειτουργούς για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσεων. Αφορολόγητο	318
35. Επίδομα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων. Αφορολόγητο	318
36. Ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων. Αφορολόγητο.....	319
37. Κοινωνικό Μέρισμα. Αφορολόγητο	319
38. Επίδομα στέγασης. Αφορολόγητο και ακατάσχετο	319
39. Οικονομική ενίσχυση οικογενειών θανόντων από φυσικά φαινόμενα	320
40. Προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία. Αφορολόγητες	320
41. Ελεγκτική αποζημίωση 300€ κάθε μήνα στους επιθεωρητές εργασίας, στο προσωπικό του Σ.Ε.Π.Ε. και των υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων απαλλάσσεται του φόρου.....	321
42. Το επίδομα γέννησης παιδιού απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης ..	321
43. Το επίδομα νοικοκυριών ορεινών και μειονεκτικών περιοχών με χαμηλά εισοδήματα απαλλάσσεται του φόρου	321
44. Επιδόματα στην περίοδο του κορωνοϊού	322
Άρθρο 15. Φορολογικός συντελεστής.....	323
1. Υπολογισμός φόρου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020	331
1α. Εισοδήματα που αποκτούν οι περιστασιακά ή ευκαιριακά απασχολούμενοι, εφόσον δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα με υποχρέωση υποβολής δήλωσης έναρξης εργασιών ή αγροτική ατομική δραστηριότητα	333
1β. Υπολογισμός φόρου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα για εισοδήματα που αποκτήθηκαν από 1.1.2016 - 31.12.2019	334
1γ. Για τα φορολογικά έτη 2014 και 2015 το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβαλλόταν σε φόρο με βάση την πιο κάτω κλίμακα ..	335
1δ. Παραδείγματα υπολογισμού φόρου	336
2. Υπολογισμός φόρου για αξιωματικούς και κατώτερο πλήρωμα που υπηρετούν σε πλοία του εμπορικού ναυτικού	344
2α. Παρακράτηση φόρου στις αμοιβές αλλοδαπών αξιωματικών και κατώτερου πληρώματος που υπηρετούν σε εμπορικά πλοία και Ελλήνων σε πλοία με ξένη σημαία	344

3. Φορολογία των Ελλήνων ναυτικών που υπηρετούν σε πλοία τα οποία φέρουν ξένη σημαία	345
4. Φορολογία ναυτικών που υπηρετούν στα κρατικά πλοία	345
5. Φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις οι αρχιπλοίαρχοι και οι αρχι-μηχανικοί που υπηρετούν στα γραφεία ναυτιλιακών επιχειρήσεων	345
6. Οι πλοηγοί δεν φορολογούνται με το ειδικό φορολογικό καθεστώς ναυτικών	346
7. Ναυτικοί σε ρυμουλκά πλοία του ιδιωτικού φορέα που εκτελούν πλόες. Ναυτικοί που υπηρετούν σε πλοία ή πλωτά μέσα του ΟΛΠ ή ως φύλακες σε παροπλισμένα πλοία.....	346
8. Δεν φορολογούνται με μειωμένους συντελεστές ως ναυτικοί, οι εργαζόμενοι σε τουριστικά πλοία ως τεχνίτες ή με άλλες μη ναυτικές ειδικότητες	346
8α. Φορολόγηση πληρώματος ιδιωτικών σκαφών αναψυχής.....	346
8β. Εισοδήματα που αποκτούν από 1.1.2020 και μετά οι αμειβόμενοι αθλητές από τις αθλητικές ΑΕ, τα τμήματα αμειβόμενων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία εξαιτίας υπογραφής συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή τη λύση συμβολαίου συνεργασίας.....	347
9. Εφάπαξ αποζημίωση που παρέχεται για οποιονδήποτε λόγο διακοπής της σχέσεως εργασίας ή άλλης σύμβασης	349
10. Αποζημίωση απόλυσης. Καταβολή σε δόσεις. Υπολογισμός φόρου	350
11. Εφάπαξ δημοσίων υπαλλήλων	351
12. Ποσό που καταβάλλεται οικειοθελώς από τον εργοδότη πέραν από τη νόμιμη αποζημίωση	351
13. Φορολογούνται αυτοτελώς οι παροχές που καταβάλλονται σε εργαζόμενους και οι οποίες προέρχονται από ασφαλίσματα που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων	351
14. Ασφάλισμα συνεπεία λήξης ομαδικού ασφαλιστηρίου συμβολαίου σε εργαζόμενους, που δεν έχουν υπερβεί το 60ο έτος και δεν έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα. Πρόωρη εξαγορά	353
14α. Καταβολή ασφαλίματος στο πλαίσιο προγράμματος εθελούσιας εξόδου	354
14β. Ασφάλιστρα ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων που αφορούν εργαζόμενους ελληνικής θυγατρικής εταιρίας και καταβάλλονται από την αλλοδαπή μητρική προς αλλοδαπή ασφαλιστική εταιρία και επανα-χρεώνονται στην ελληνική θυγατρική	355
15. Φορολογούμενοι που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους, μέχρι 31.12.2015	356
15α. Διασφάλιση και έλεγχος συναλλαγών.	357
16. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος για τους ανέργους του ΟΑΕΔ, του προσωπικού ημερήσιων εφημερίδων και τεχνικών τύπου Αθηνών και Θεσ/νίκης και των εγγεγραμμένων στο Γραφείο Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας φορολογείται με το άρθρο 15§1 ΚΦΕ	357
17. Εκπιπόμενες δαπάνες για το σχηματισμό του έμμεσου αφορολόγητου. Αγορές και δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής σε ποσοστό 30% του πραγματικού εισοδήματος.....	357
18. Καθορισμός δαπανών για τις οποίες απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής ή/και συλλογής αποδείξεων	361

19. Καθορισμός δαπανών για τις οποίες απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής ή/και συλλογής αποδείξεων για το φορολογικό έτος 2017	363
20. Πληροφόρηση της Φορολογικής Αρχής ως προς τις Συναλλαγές Αγορών με Ηλεκτρονικά Μέσα Πληρωμών.....	363
Άρθρο 16. Μείωση φόρου εισοδήματος.....	367
1. Μείωση φόρου (άρθ. 16) για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 & μετά	369
2. Μείωση φόρου (άρθ. 16) για εισοδήματα που αποκτήθηκαν από 1.1.2016 έως 31.12.2019	370
3. Μείωση φόρου για εισοδήματα που αποκτήθηκαν από 1.1.14-31.12.15	370
4. Τις μειώσεις φόρου λόγω εξαρτώμενων τέκνων τις δικαιούνται και οι δύο σύζυγοι εφόσον αυτοί είναι μισθωτοί ή συνταξιούχοι, ή ο ένας εκ των δύο συζύγων που έχει την ιδιότητα του μισθωτού ή συνταξιούχου	370
5. Υπολογισμός φόρου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020	370
6. Μειώσεις φόρου για μισθωτούς, συνταξιούχους και τους κατ'επάγγελμα αγρότες ανάλογα με τα προστατευόμενα τέκνα	371
7. Απαλλάσσονται από το φόρο τα χρηματικά ποσά ή έπαθλα που αποκτούν οι φορολογούμενοι που συμμετέχουν στο πρόγραμμα δημοσίων κληρώσεων	371
8. Εκπιπόμενες δαπάνες για το σχηματισμό του έμμεσου αφορολόγητου.....	371
9. Πρόγραμμα Δημόσιων Κληρώσεων (Λοταρία)	371
10. Πρόγραμμα δημοσίων κληρώσεων από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων	372
Άρθρο 17. Πρόσθετες μειώσεις φόρου	377
1. Πρόσθετες μειώσεις φόρου 200 € για τον φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη.....	378
2. Δικαίωμα μείωσης του φόρου λόγω αναπηρίας σε όλους τους φορολογούμενους	378
3. Πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία τουλάχιστον 67%.....	378
4. Ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες & αξιωματικοί που υπέστησαν τραύμα ή νόσημα το οποίο επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο	379
5. Θύματα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών	379
6. Ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου	379
7. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη μείωση του φόρου κατά 200€	381
8. Χρονική διάρκεια των γνωματεύσεων αναπηρίας που εκδίδονται από τα ΚΕΠΑ	382
9. Όταν έχει ανασταλεί το δικαίωμα καταβολής της πολεμικής σύνταξης σε άγαμες ή διαζευγμένες θυγατέρες των αποβιωσάντων πολέμου, αυτές δικαιούνται τη μείωση φόρου των 200€	383
Άρθρο 18. Μειώσεις φόρου για ιατρικές δαπάνες	384
Άρθρο 19. Μειώσεις φόρου για δωρεές	385
1. Μειώσεις φόρου σε ποσοστό 20% της δωρεάς και εφόσον υπερβαίνουν τα 100€ το έτος και μέχρι 5% του εισοδήματος	386
2. Δικαίωμα έκπτωσης φόρου για δωρεές σε όλους τους φορολογούμενους.....	386
3. Καθορισμός των Φορέων που αναγνωρίζονται για το σκοπό του προσδιορισμού της μείωσης φόρου επί του ποσού των χορηγουμένων δωρεών.....	386

4. Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) - Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (Ε.Ο.Χ.)	388
5. Χρόνος έκπτωσης της δωρεάς	388
6. Εισφορές και συνδρομές σε σωματεία	388
7. Προσωπική έκπτωση των δωρεών	388
8. Δικαιολογητικά για την απόδειξη καταβολής χρηματικών ποσών για δωρεές	389
9. Κίνητρα έκπτωσης φόρου για δωρεές στο Λογαριασμό Αλληλεγγύης	389
10. Έκπτωση πολιτιστικών χορηγιών από το εισόδημα. Ορισμός χορηγίας	390
11. Δικαιολογητικά στοιχεία για την έκπτωση ποσού πολιτιστικής χορηγίας	390
12. Η ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων, υποψήφιους και αιρετούς βουλευτές της Βουλής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα του χρηματοδότη	391
13. Οι υποτροφίες που χορηγούνται στα πλαίσια εξυπηρέτησης του ειδικού σκοπού της καταλειπομένης περιουσίας, εκπίπτουν από τα φορολογητέα έσοδα του υπόχρεου ιδρύματος, σωματείου κ.λπ.	391
Άρθρο 20. Πίστωση φόρου και ρυθμίσεις για τους φορολογούμενους που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	392
1. Ποιές μειώσεις φόρου δεν δικαιούνται οι φορολογούμενοι που δεν έχουν την φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	393
2. Κάτοικοι χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ε.Ο.Χ.	393
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	
ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	
Άρθρο 21. Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα	395
1. Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα	399
2. Τι θεωρείται επιχειρηματική δραστηριότητα	399
2α. Αποτελεί εισόδημα η ωφέλεια που προκύπτει από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη χρέους στο πλαίσιο αμοιβαίας συμφωνίας ή δικαστικού συμβιβασμού	401
3. Η ωφέλεια που προκύπτει από τη διαγραφή μέρους ή του συνόλου του χρέους προς πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή προς εταιρεία του ν. 4354/2015 στο πλαίσιο εξωδικαστικού συμβιβασμού, απαλλάσσεται του φόρου εισοδήματος και φόρου δωρεάς	401
3α. Ερμηνεία για διαγραφές χρέους προς πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, προς υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή προς εταιρεία του ν. 4354/2015 στο πλαίσιο εξωδικαστικού συμβιβασμού	402
4. Έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές	404
5. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος	405
6. Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα επιχειρήσεων που τυρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία. Δαπάνες	406
7. Λογιστικός προσδιορισμός κερδών οικοδομικών επιχειρήσεων. Έναρξη ισχύος. Μεταβατικό καθεστώς. Άδειες από 1.1.2006	406
7α. Πώληση αδιάθετων ακινήτων ατομικής επιχείρησης ανέγερσης και πώλησης οικοδομών μετά τη διακοπή των εργασιών της, καθώς και από την πώληση ακινήτων που είχαν ανεγερθεί με σκοπό την ιδιοχρησιμοποίηση ή ιδιοκατοίκηση	407
7β. Φορολόγηση επιχειρήσεων με αντικείμενο εργασιών την πώληση ανεγειρομένων οικοδομών. (Γνωμ. ΝΣΚ 59/13.3.2017)	408

7γ. Πώληση οικοπέδου από ατομική επιχ/ση ανέγερσης και πώλησης οικοδομών.....	408
7δ. Έσοδα από πώληση διαμερισμάτων οικοδομικής επιχείρησης τα οποία έχει αγοράσει ημιτελή & τα αποπερατώνει ή τα έχει αγοράσει ήδη αποπερατωμένα	409
8. Ευκαιριακή απασχόληση. Έσοδα από δραστηριότητα μη μισθωτού	409
8α. Πωλήσεις αγαθών από κληρονομιά ή δωρεά	410
9. Καθορισμός φορολογούμενων που ασχολούνται κατ' επάγγελμα με τις συναλλαγές τίτλων του άρθρου 42 του ΚΦΕ, (άρθρο 21§3 του ΚΦΕ).....	410
10. Τρεις συναλλαγές που αφορούν ακίνητα εντός 2 ετών θεωρούνται «επιχειρηματική συναλλαγή». Εξαιρέσεις	411
11. Εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα το κέρδος που προκύπτει από την πώληση συλλογής γραμματοσήμων (πώληση συλλογής). Γενικές σκέψεις για ιδιωτικές πωλήσεις	412
12. Φορολογική μεταχείριση ποσού που αποκτάται από μεμονωμένη πώληση αντικειμένου μεγάλης αξίας	414
12α. Οι αποζημιώσεις που λαμβάνουν οι ελεγκτές δόμησης αποτελούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα	414
12β. Εισοδήματα δημοσίων υπαλλήλων από συμμετοχή σε σεμινάρια	414
12γ. Εισοδήματα συγγραφέων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι - καθηγητές Πανεπιστημίων και ΤΕΙ	415
12δ. Πνευματικά δικαιώματα που αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	415
13. Εισόδημα από αγροτική επιχ/τική δραστηριότητα (θέματα 13.1. - 13.31.)	415
14. Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται με βάση τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία	439
14α. Απαλλαγή από την τήρηση βιβλίων και έκδοση στοιχείων, ιατρών που παρέχουν υπηρεσίες στην ολόημερη λειτουργία των νοσηλευτικών ιδρυμάτων που ανήκουν στο Ε.Σ.Υ., πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργίας αυτών.....	439
15. Η προσαύξηση περιουσίας που προέρχεται από παράνομη ή αδικαιολόγητη ή άγνωστη πηγή ή αιτία θεωρείται κέρδος από επιχ/κή δραστηριότητα	439
16. Ερμηνευτική εγκύκλιος για την προσαύξηση περιουσίας (θέματα 16.1.-16.20.)	440
17. Διευκρινίσεις στο πλαίσιο χειρισμού των υποθέσεων φορολογούμενων που έχουν αποστείλει εμβάσματα στο εξωτερικό κατά τα έτη 2009-2011 (θέματα από 17.1. έως 17.28.)	462
18. Δικαιολόγηση αντικειμενικών δαπανών και δαπανών απόκτησης περιουσιακών στοιχείων με μερίσματα πλοιοκτητριών εταιρειών	472
19. Προϋποθέσεις δικαιολόγησης εισοδήματος από μερίσματα πλοιοκτητριών εταιρειών	472
20. Φορολογική αντιμετώπιση των επιδοτήσεων – επιχορηγήσεων στα πλαίσια ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας	473
21. Προσδιορισμός του αγροτικού εισοδήματος.....	473
22. Αποζημιώσεις ανέργων ή εργαζομένων για την παρακολούθηση σεμιναρίων	474
Άρθρο 22. Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες	475
1. Γενικά. Εισαγωγικό σημείωμα. Αλλαγές. Χρόνος έκπτωσης.....	476
2. Δαπάνες στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Έννοια εταιρικής κοινωνικής ευθύνης	478

3. Ποιά στοιχεία προβλέπονται και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δικαιολογητικά εγγραφών ή θεωρούνται ως κατάλληλα δικαιολογητικά (θέματα 3.1.-3.7.).....	479
4. Θεωρούμε ως γενική προϋπόθεση, αν και αναφέρεται στο άρθρο 23 περ. β' του ΚΦΕ, την εξόφληση των δαπανών μέσω τραπέζης ή με επιταγές	482
5. Χρόνος έκπτωσης δαπανών σε περίπτωση συνεχιζόμενης παροχής υπηρεσίας η οποία ολοκληρώνεται σε επόμενη χρήση	483
6. Χρόνος έκπτωσης δαπανών των οποίων τα δικαιολογητικά εκδίδονται ή λαμβάνονται έως την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και αφορούν την κλειόμενη χρήση	483
7. Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων. Έσοδα επομένων χρήσεων	484
8. Αρχή του δεδουλευμένου.....	485
9. Έξοδα μισθοδοσίας προσωπικού.....	485
10. Οι δαπάνες (μισθοί) που πραγματοποιούνται στα πλαίσια εργασιακής σχέσης δεν εκπίπτουν αν δεν καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών	486
11. Μισθοδοσία υπαλλήλων της επιχείρησης που δεν απασχολήθηκαν σε αυτήν αλλά σε άλλη επιχείρηση δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έξοδα της επιχείρησης	486
12. Εκπίπτουν ως δαπάνη τα έξοδα διαμονής, σίτισης και η ημερήσια αποζημίωση εξόδων κίνησης που έχουν καταβληθεί από τον εργαζόμενο αποκλειστικά για σκοπούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εργοδότη	486
13. Για την έκπτωση των διατακτικών σίτισης έως 6 ευρώ που χορηγεί επιχείρηση σε εργαζομένους της δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον τρόπο εξαργύρωσής τους. Αναγνωρίζονται σε κάθε περίπτωση για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης	486
14. Έκπτωση ή μη από τα ακαθάριστα έσοδα αμοιβών μελών προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε., Ε.Ε.) και αστικών εταιρειών	487
15. Αμοιβές μελών που δεν προέρχονται από τα κέρδη Ο.Ε., Ε.Ε. και αστικών εταιρειών που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνουν αμοιβή από την εταιρεία για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου	488
16. Μισθοί, αμοιβές μελών ΔΣ και εταίρων.....	488
17. Αμοιβές που λαμβάνουν εταίροι και διαχειριστές Ε.Π.Ε., ΙΚΕ, Ο.Ε. και Ε.Ε.	489
18. Αμοιβές εταίρων Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που δεν προέρχονται από τα κέρδη τους, που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνουν αμοιβή από την εταιρεία για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου	490
19. Αμοιβές μελών Δ.Σ. Α.Ε. ή διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που δεν προέρχονται από τα κέρδη.....	490
20. Η πάγια αντιμισθία που λαμβάνει δικηγόρος λογίζεται μισθωτή εργασία.....	490
21. Μη έκπτωση δαπανών από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας για την οποία συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 12§2 περ. στ' (λεγόμενα «μπλοκάκια»)	490
22. Οι αμοιβές σε μέλη ΔΣ που χορηγούνται σε ανάπηρους εκπίπτει ως εισόδημα από μισθωτή υπηρεσία	491
23. Αμοιβές που λαμβάνουν τα φυσικά πρόσωπα του άρθρου 12§2 περ. στ' του ν. 4172/2013 «μπλοκάκια», με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 80% εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα	491

24. Εκπιπόμενες ασφαλιστικές εισφορές	491
25. Ασφάλιστρα ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	491
26. Ασφαλιστικές εισφορές εργαζόμενου. Οι εισφορές εργοδότη και εργαζο- μένου υπέρ των επαγγελματικών ταμείων που έχουν συσταθεί με νόμο εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	492
27. Ασφάλιστρα για ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλ- ληλικού προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	492
28. Εκπίπτουν οι εισφορές υπέρ Τ.Ε.Α. από φυσικό πρόσωπο που είναι μισθω- τός και από φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και συμμετέχουν στο Τ.Ε.Α. λόγω της ιδιότητάς τους αυτής	492
29. Το εργόσημο εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	492
30. Ασφάλιστρα για την ατομική ασφάλιση (ατομικά συνταξιοδοτικά προ- γράμματα) στελεχών της εταιρείας άνω των 300€ αποτελούν παροχή σε είδος και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης	492
31. Περιπτώσεις ασφαλιστρών που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	493
32. Εκπιπόμενες δαπάνες από ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα	493
33. Χρόνος φορολόγησης και φορολογική μεταχείριση των claw back και rebate ιδιωτών παρόχων υπηρεσιών υγείας που έχουν σύμβαση με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	493
34. Οι υποτροφίες που χορηγούνται στα πλαίσια εξυπηρέτησης του ειδικού σκοπού της καταλειπομένης περιουσίας, εκπίπτουν από τα φορολογητέα έσοδα του υπόχρεου ιδρύματος, σωματείου κ.λπ.	494
35. Φόροι. Γενικά	495
36. Φόροι - Τέλη εκπίπτουν στο χρόνο που καταβάλλονται. Εξαιρέσεις	495
37. Φόροι εκπιπόμενοι και μη	496
38. Εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα η ζημία που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης λόγω εκχώρησης απαιτήσεών της	496
39. Εκπίπτει η ζημία που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης από την εκκαθάριση εταιρείας στην οποία συμμετέχει, καθώς και λόγω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας	496
40. Ζημία από την εκκαθάριση αλλοδαπής εταιρείας.....	498
41. Ζημία που προκύπτει για επιχείρηση από την εκκαθάριση εταιρείας ή κοινοπραξίας στην οποία συμμετέχει εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα	498
42. Ζημία που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης από την επιστροφή και ακύρωση μέρους των μετοχών ΑΕ στην οποία συμμετέχει δεν αναγνωρί- ζεται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδά της.....	498
43. Ζημία από τη μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων του ν. 3156/2003	499
44. Έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα επιχείρησης των παροχών κοινωνικού χαρακτήρα προς τους εργαζομένους τους ή συγγενείς αυτών	499
45. Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος αλλοδαπών εταιρειών ιδιοκτησίας ακινήτου στην Ελλάδα	500

46. Εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των πιστωτικών ιδρυμάτων οι διαγραφέντες τόκοι των φυσικών προσώπων που έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών	500
47. Ποσά που καταβάλλονται από υποκατάστημα αλλοδαπής εταιρείας εγκατεστημένο στη χώρα μας στο κεντρικό του κατάστημα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά του υπό προϋποθέσεις.....	500
48. Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση και τον διακανονισμό απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013	500
49. Μη έκπτωση δαπανών από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας για την οποία συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 12§2 περ. στ' (λεγόμενα «μπλοκάκια»)	502
50. Τα μισθώματα για ακίνητα που καταβάλλονται σε εταιρείες του ν. 1665/1986 (leasing) από 1.1.2014 έως 31.12.2018 δεν εκπίπτουν κατά το μέρος που αναλογούν στο οικόπεδο	502
51. Έκπτωση δαπανών από τον μισθωτή για την ανέγερση κτίσματος και για την πραγματοποίηση βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε ακίνητο τρίτου	502
52. Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος αλλοδαπών εταιρειών ιδιοκτησίας ακινήτου στην Ελλάδα	502
53. Δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	503
53α. Δωρεές σε χρήμα ή σε είδος που πραγματοποιούν τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα προς το Ελληνικό Δημόσιο και τους ΟΤΑ εκπίπτουν από τα έσοδα τους από επιχειρηματική δραστηριότητα	503
54. Ελάχιστες εγγυημένες αμοιβές (δικαιώματα) που καταβάλλονται σε αλλοδαπές εταιρείες για την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης ταινιών	503
55. Έκπτωση του μεταβατικού τέλους ασφάλειας εφοδιασμού (MTAE) και των ειδικών τελών του άρθρου 25 του ν. 3468/2006 από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων (μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας)	503
56. Χρηματοοικονομικά έξοδα που προκύπτουν σε περίπτωση καταβολής τόκων δανείου (ομολογιακού ή μη) όταν το ποσό του φόρου επανενσωματώνεται προκειμένου ο δικαιούχος να λαμβάνει το συνολικό ποσό των συμβατικών τόκων χωρίς το βάρος της παρακράτησης φόρου (ρήτρα «tax gross-up»)	504
57. Δαπάνες τις οποίες μία επιχείρηση επαναχρεώνει σε συνδεδεμένες σε αυτή εταιρείες ή σε τρίτες εταιρείες (πελάτες της) εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα υπό προϋποθέσεις.....	504
58. Έκπτωση πολιτιστικών χορηγιών από το εισόδημα. Ορισμός πολιτιστικής χορηγίας, χορηγού, αποδέκτη χορηγίας και πολιτιστικής δραστηριότητας.....	505
59. Έκπτωση χρηματικών ποσών για τη στήριξη πυρόπληκτων	505
60. Μισθώματα που καταβάλλονται για τη χρήση δικαιωμάτων (franchising) και ταυτόχρονα έσοδα από πώληση αγαθών	505
61. Χρόνος έκπτωσης του ποσού επιστροφής (rebate), από τις φαρμακευτικές εταιρείες και τα φαρμακεία καθώς και του τέλους εισόδου από τις φαρμακευτικές εταιρείες	506
62. Ποσά επιστροφής κατ'εφαρμογή του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (claw back) και του κλιμακούμενου ποσοστού επί των οφειλών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (rebate), από τους συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας.....	507

63. Δεν είναι επιτρεπτή η έκπτωση δαπάνης από τα ακαθάριστα έσοδα επιχείρησης, όταν η εικονικότητα εντοπίζεται στον διαφορετικό χαρακτηρισμό της γενόμενης συναλλαγής στο εκδοθέν τιμολόγιο	507
64. Δυνατότητα έκπτωσης δαπάνης στα ακαθάριστα έσοδα καλόπιστου λήπτη εικονικού ως προς τον εκδότη φορολογικού στοιχείου	508
65. Δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών από καλόπιστο λήπτη εικονικού ως προς το πρόσωπο του εκδότη τιμολογίου	512
66. Δεν εκπίπτουν δαπάνες οι οποίες αν και δεν αμφισβητείται ότι πραγματοποιήθηκαν προκύπτουν από πλαστά στοιχεία	512
67. Γενικά για ασφαλιστικές εισφορές. Χρόνος που εκπίπτουν	513
68. Ασφαλιστικές εισφορές ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα, μελών, διαχειριστών νομικών προσώπων (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ) και μελών ΔΣ ΑΕ	513
69. Νομολογιακά κριθείσες περιπτώσεις περί έκπτωσης ή μη δαπανών	513
Άρθρο 22Α. Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας	514
1. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας εκπίπτουν προσαυξημένες κατά 30%	516
2. Ορισμός δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας - Δικαιούμενοι έκπτωσης	516
3. Κριτήρια χαρακτηρισμού δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας των επιχειρήσεων. Κ.Υ.Α. αριθμ. 100335/21.6.2019	517
3α. Κριτήρια χαρακτηρισμού δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας των επιχειρήσεων. Κ.Υ.Α. αριθμ. 109343/12/2017	517
4. Καθορισμός κριτηρίων για το χαρακτηρισμό των δαπανών βάσει της υπ' αριθ. 12962/3.11.1987 ΚΥΑ	522
5. Περιπτώσεις δαπανών που δεν θεωρούνται δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	524
6. Έλεγχος και πιστοποίηση των δαπανών έρευνας και τεχνολογίας	524
7. Έλεγχος δαπανών έρευνας και τεχνολογίας μέχρι 31.12.2016	524
8. Υποβολή αιτήσεων πιστοποίησης δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας των επιχειρήσεων και χορήγηση σχετικής βεβαίωσης από την Γ.Γ.Ε.Τ.	525
9. Συμψηφισμός αυτόματης επιστροφής φαρμακευτικής δαπάνης με τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης	526
10. Απόσβεση με συντελεστή 40% των δαπανών που αφορούν εξοπλισμό και όργανα που χρησιμοποιούνται ειδικά για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	526
Άρθρο 22Β. Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για συγκεκριμένες δαπάνες που αφορούν τους εργαζόμενους και την προστασία του περιβάλλοντος	527
1. Οι επιχειρήσεις εκπίπτουν προσαυξημένες εκπτώσεις κατά 30% για δαπάνες αγοράς καρτών απεριόριστων διαδρομών μέσω μαζικής μεταφοράς (ΜΜΜ)	528
2. Οι επιχειρήσεις εκπίπτουν προσαυξημένες εκπτώσεις κατά 30% των δαπανών μίσθωσης εταιρικών επιβατικών αυτοκινήτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων και μέχρι ορισμένης αξίας	528
Άρθρο 23. Μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες	530
1. Τόκοι δανείων από τρίτους, πλην τραπεζών	533

1α. Εξαιρούνται οι τόκοι δανείων για τα ομόλογα που εκδίδονται από πιστωτικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα	535
2. Εξόφληση δαπανών μέσω τραπεζής ή ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληρωμών. (θέματα 2.1.-2.19.)	535
3. Γενικά για ασφαλιστικές εισφορές. Χρόνος που εκπίπτουν	542
4. Ασφαλιστικές εισφορές ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα, μελών, διαχειριστών νομικών προσώπων και μελών ΔΣ ΑΕ. (θέματα 4.1.-4.11.).....	543
5. Μη αναγνώριση προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων εκτός των ρητά προβλεπόμενων	553
6. Δεν αναγνωρίζονται πρόστιμα και ποινές και προσαυξήσεις	553
7. Προσαυξήσεις, πρόστιμα, τόκοι υπερημερίας λόγω οφειλής φόρων προς το δημόσιο ή ΝΠΔΔ δεν αναγνωρίζονται	553
8. Τόκοι επιχειρήσεων δανείων από τρίτους, τόκοι από τραπεζικά δάνεια και τόκοι υπερημερίας που προκύπτουν λόγω οφειλής φόρων, τελών, εισφορών, δασμών, αμοιβών κ.λπ. προς το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ	554
9. Δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση αμοιβές που συνιστούν ποινικό αδίκημα	555
10. Από τα ακαθάριστα έσοδα δεν αφαιρούνται οι πρόσθετοι φόροι και τα πρόστιμα μετά από φορολογικό έλεγχο	555
11. Προσαυξήσεις και πρόστιμα για εκπρόθεσμη καταβολή εισφορών ΙΚΑ και χαρτοσήμου δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση	555
12. Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές, ποινικές ρήτρες που δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση σύμφωνα με αποφάσεις του ΣΤΕ.....	556
13. Φόροι εκπιπόμενοι και μη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22 και 23ζ' του ΚΦΕ (θέματα 13.1.-13.3.)	556
14. Ειδικές περιπτώσεις φόρων (θέματα από 14.1. έως 14.23.)	558
15. Χρόνος έκπτωσης των φόρων και τελών που αναγνωρίζονται ως δαπάνες	564
16. Χρόνος έκπτωσης τελών κυκλοφορίας	564
17. Τέλος διαφήμισης. Διατάξεις	564
18. Έννοια διαφήμισης γενικά	565
19. Χρόνος έκπτωσης τελών διαφήμισης	565
19α. Διαφημιστικές ενέργειες οι οποίες, έχοντας κοινά χαρακτηριστικά, παρουσιάζουν συνάφεια με διαφημιστικές πράξεις που υπάγονται στην κατηγορία Δ' του άρθρου 15§1 του β.δ. 24.9/ 20.10.1958	566
19β. Έντυπα ιατρικών ενημερώσεων δεν συνιστούν διαφήμιση, υποκείμενη στο κατά το άρθρο 15 του από 24.9/20.10.1958 β.δ. τέλος διαφήμισης.....	567
19γ. Παραθέτουμε περιπτώσεις τελών διαφήμισεων οι οποίες ως θέματα αναλύονται στο εξειδικευμένο βιβλίο μας «ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ».....	567
20. Φορολογική μεταχείριση τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοχρήση	569
20α. Τεκμαρτό εισόδημα και τεκμαρτή δαπάνη από ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτου νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.....	570
20β. Δεν εκπίπτει τεκμαρτό μίσθωμα ανώτερο του 3% επί της αντικειμενικής αξίας	570
21. Όρια και περιορισμοί για την έκπτωση δαπανών οργάνωσης και διεξαγωγής ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων που αφορούν στη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων	570
22. Δαπάνες σίτισης και διαμονής που πραγματοποιούν οι φαρμακευτικές εταιρείες, για οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων.....	572

22α. Δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα δαπάνες συνεδρίων που πραγματοποίησε αντιπρόσωπος ορθοπαιδικών και αιματολογικών υλικών διότι η πραγματοποίησή του συνεδρίου δεν είχε έγκριση του ΕΟΦ	573
23. Όρια και περιορισμοί για την έκπτωση δαπανών για τη διεξαγωγή εορταστικών εκδηλώσεων και δαπανών που αφορούν στη σίτιση και διαμονή φιλοξενουμένων προσώπων	573
24. Δαπάνες ψυχαγωγίας	574
25. Δεν εκπίπτουν οι προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	574
25α. Δαπάνες που γίνονται για ταξίδια προσωπικού, συνεστιάσεις, δώρα, είδη ένδυσης κ.λπ. που άλλοτε λογίζονται χάριν της επιχείρησης και άλλοτε θεωρούνται προσωπικές ή δαπάνες ψυχαγωγίας. Βάρος απόδειξης. Ανάλυση και σκέψεις	575
26. Το τεκμήριο της μη αναγνώρισης δαπανών για συναλλαγές με κράτος μη συνεργάσιμο ή με προνομιακό φορολογικό καθεστώς είναι μαχητό. Στοιχεία και δεδομένα που πρέπει να υπάρχουν και εξετάζονται (θέματα από 26.1. έως 26.6.)	575
27. Οι δαπάνες (μισθοί) που πραγματοποιούνται στα πλαίσια εργασιακής σχέσης δεν εκπίπτουν αν δεν καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών	578
27α. Υποχρέωση καταβολής μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών της αποζημίωσης απόλυσης	580
27β. Υποχρέωση καταβολής μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών της αποζημίωσης και των ασφαλιστικών εισφορών των πρακτικώς ασκούμενων και των μαθητευόμενων	581
27γ. Δεν εκπίπτουν οι δαπάνες ενοικίων εφόσον η εξόφληση δεν έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής.....	581
27δ. Φορολογική μεταχείριση μη εκπιπτόμενων δαπανών των ΚΤΕΛ Α.Ε. (άρθρου 2963/2001 άρθρο 3§2β')	581
27ε. Το πρωτόκολλο καταστροφής πρώτων υλών αποτελεί νόμιμο αποδεικτικό στοιχείο.....	582
27στ. Πώληση συμμετοχών με ζημία ή εκκαθάρισης αλλοδαπής εταιρείας, στην οποία συμμετέχει ημεδαπή εταιρεία, με ζημία.....	583
28. Λοιπές εκπιπόμενες και μη δαπάνες (θέματα 28.1. έως 28.25.)	583
29. Δαπάνες προηγούμενης χρήσης. Αρχή αυτοτέλειας των χρήσεων. Βάρος απόδειξης	589
30. Μη βέβαιες και μη εκκαθαρισμένες δαπάνες δεν εκπίπτουν	589
31. Για να εκπεστεί δαπάνη πρέπει να είναι βέβαιη, δεδουλευμένη, εκκαθαρισμένη και να καλύπτεται από δικαιολογητικό στοιχείο. Δεν είναι δυνατόν να αναγνωριστεί με τη μορφή πρόβλεψης πριν την πραγματοποίησή της	589
32. Για να αναγνωριστεί δαπάνη πρέπει να είναι εκκαθαρισμένη και δεν απαιτείται ως αναγκαία προϋπόθεση και η καταβολή αυτής στην υπόλογη χρήση	589
33. Λογιστικά μη ορθή εγγραφή δαπανών δεν συνεπάγεται και μη αναγνώριση	589
34. Δεν επιτρέπεται στη φορολογική αρχή και στα διοικητικά δικαστήρια να ελέγχουν τη σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών.....	590
35. Δεν αναγνωρίζονται δαπάνες έστω και εάν είναι πραγματικές εάν βασίζονται σε πλαστά στοιχεία ακόμα και εάν ο αγοραστής δεν γνώριζε την πλαστότητα αυτών	590

36. Πραγματικές δαπάνες για τις οποίες εκδόθηκαν φορολογικά στοιχεία από άλλους επιτηδευματίες δεν αναγνωρίζονται	591
37. Δαπάνη τηλεφωνικών τελών, βαρύνει αυτόν που χρησιμοποιεί το τηλέφωνο, έστω και αν το τηλέφωνο που βρίσκεται στο κατάστημά του δεν του ανήκει	592
Άρθρο 24. Φορολογικές αποσβέσεις	593
1. Οι φορολογικές αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού-Εννοιολογικοί προσδιορισμοί	599
1α. Έννοια πάγιου στοιχείου	599
2. Καθορισμός φορολογικών αποσβέσεων που εκπίπτουν από το σύνολο των εσόδων από επιχειρηματικές συναλλαγές	599
3. Ποιοί διενεργούν φορολογικές αποσβέσεις	600
4. Οι αποσβέσεις εκπίπτουν από τον κύριο των πάγιων στοιχείων και από τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοοικονομικής μίσθωσης. Έννοια πάγιου στοιχείου	600
5. Πάγια περιουσιακά στοιχεία κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	601
5α. Χρηματοδοτική μίσθωση κατά την έννοια του ν. 4308/2014	601
5β. Διενέργεια αποσβέσεων σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης για τις συμβάσεις που συνάπτονται από 1.1.2018 και μετά	602
6. Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013, δηλαδή πριν την 1.1.2014	604
7. Έννοια χρηματοοικονομικής μίσθωσης για την απόσβεση της συνολικής αξίας του παγίου στοιχείου, όπως ίσχυσε μέχρι 31.12.2017	605
8. Οι αποσβέσεις διενεργούνταν από τον μισθωτή όταν η μίσθωση χαρακτηριζόταν ως χρηματοοικονομική. Η έννοια της χρηματοοικονομικής μίσθωσης ίσχυσε μέχρι 31.12.2017.	607
9. Καταργήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 2520/1997 που αφορούσαν χρηματοδοτική μίσθωση αγροτικών εκτάσεων	608
10. Ποια πάγια δεν υπόκεινται σε απόσβεση	608
11. Συντελεστές αποσβέσεων κατά κατηγορία παγίων	608
11α. Επισημάνσεις επί των συντελεστών αποσβέσεων	611
12. Αποσβέσεις άυλων στοιχείων, δικαιωμάτων και εξόδων πολυετούς απόσβεσης	612
13. Αλλαγή αρχικής συμφωνίας για το χρόνο διάρκειας χρήσης των δικαιωμάτων ή άυλων στοιχείων	613
14. Πάγια περιουσιακά στοιχεία των οποίων η αξία κτήσης είναι μέχρι 1.500€	613
15. Περίπτωση που με το ν. 4308/2014 δεν παρέχεται η δυνατότητα εφάπαξ απόσβεσης παγίων με αποσβέσιμη αξία μικρότερη από 1.500€	614
16. Έξοδα πρώτης εγκατάστασης και κτήσης ακινήτων και δαπάνες ανάπτυξης	615
17. Αποσβέσεις σε ανέγερση ακινήτου σε έδαφος κυριότητας του εκμισθωτή με δαπάνες του μισθωτή	616
18. Έκπτωση δαπανών από τον μισθωτή για την ανέγερση κτίσματος και για την πραγματοποίηση βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε ακίνητο τρίτου	617
19. Αποσβέσεις ανέγερσης κτίσματος, βελτιώσεων και επεκτάσεων, από τον εκμισθωτή, όταν είναι νομικό ή φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και το εισόδημα από ακίνητα είναι από επιχειρηματική δραστηριότητα	617

20. Διαχωρισμός της αξίας κτήσης του οικοπέδου από την αξία του κτίσματος, κατά τη διενέργεια των φορολογικών αποσβέσεων	618
21. Δαπάνες επισκευής και συντήρησης σε μισθωμένα ακίνητα	621
21α. Δεν προβλέπεται ειδική φορολογική ελάφρυνση σε ιδιοκτήτες ακινήτων που υιοθετούν αντισεισμικούς όρους στα κτίσματά τους	621
22. Η διενέργεια των αποσβέσεων γίνεται σε ετήσια βάση, είναι υποχρεωτική και δεν επιτρέπεται η μεταφορά αποσβενόμενων ποσών μεταξύ φορολογικών ετών. Σταθερή μέθοδος απόσβεσης	621
23. Αποσβέσεις εξόδων μεταλλευτικών ερευνών και συναφών προς αυτές δαπανών	622
24. Η απόσβεση των παγίων αρχίζει από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία. Αδράνεια παγίου. Πάγια επιχειρήσεων που λειτουργούν εποχιακά	622
25. Το ποσό της απόσβεσης δεν δύναται να υπερβεί το κόστος κτήσης ή κατασκευής	623
26. Πάγια στοιχεία νέων επιχειρήσεων ή νέων υποκαταστημάτων	624
27. Η τιμή κτήσης του παγίου σε μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας ή μεταβίβαση τίτλων	625
27α. Συντελεστής απόσβεσης αιολικών πάρκων και φωτοβολταϊκών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας	625
28. Απόσβεση της αξίας κτήσης των φ.τ.μ. ή φορολογικών μηχανισμών	626
29. Απόσβεση με συντελεστή 40% των δαπανών που αφορούν εξοπλισμό και όργανα που χρησιμοποιούνται ειδικά για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	626
30. Ελάχιστες εγγυημένες αμοιβές (δικαιώματα) που καταβάλλονται σε αλλοδαπές εταιρείες για την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης ταινιών	629
30α. Διενέργεια αποσβέσεων επί της αξίας κτήσης των επιβατηγών δημόσιας χρήσης (Ε.Δ.Χ.) αυτοκινήτων. Μη διενέργεια απόσβεσης επί της αξίας της άδειας κυκλοφορίας	630
31. Διενέργεια αποσβέσεων επί της αξίας των Φορτηγών Δημόσιας Χρήσης (Φ.Δ.Χ.) αυτοκινήτων (οχημάτων), όπως αυτή προσδιορίστηκε από την Εκτιμητική Επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 3887/2010	631
32. Υπολογισμός αποσβέσεων επί της άυλης αξίας των αδειών κυκλοφορίας ΦΔΧ μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013	632
33. Αποσβέσεις τεκμαρτής αξίας αδειών Φ.Δ.Χ. με ημερομηνία έκδοσης πριν την 30.9.2010	633
34. Συντελεστής απόσβεσης λεωφορείου δημοσίας χρήσης ενταγμένου στα Κ.Τ.Ε.Λ.	636
35. Κοινωνία αστικού δικαίου με εκμετάλλευση ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων μπορεί να διενεργεί αποσβέσεις απ' ευθείας στο όνομά της	636
36. Υπολογισμός φορολογικών αποσβέσεων ακινήτων ιδιοκτησίας αλλοδαπών νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων κερδοσκοπικού χαρακτήρα που αποκτούν στην Ελλάδα εισόδημα από ακίνητη περιουσία	636
37. Αποσβέσεις ζωικού και φυτικού κεφαλαίου	636
38. Αποσβέσεις επιχορηγηθέντων παγίων	637

39. Επιχορηγήσεις που καταβάλλονται σύμφωνα με το ν. 3299/2004 σε ανώνυμη εταιρεία λόγω πραγματοποίησης επενδύσεων	637
40. Μηχανήματα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία, στα οποία έχει παρακρα- τηθεί η κυριότητα, υπόκεινται κανονικά σε απόσβεση της αξίας τους	638
41. Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων	638
42. Φορολογικές αποσβέσεις εταιριών κατασκευής αεροδρομίων.....	638
43. Αποσβέσεις Εταιρείας Αεροδρομίου	639
44. Αποσβέσεις Ανώνυμης Εταιρείας Αποκλειστικού Σκοπού (ΑΕΑΣ) με την επωνυμία «Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά Α.Ε.»	639
45. Απόσβεση δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκτέλεση πάσης φύσεως μεταλλευτικών ερευνών	639
46. Υπολογισμός αποσβέσεων επί της αξίας των εισφερομένων από την συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη επιχείρηση παγίων περιουσιακών στοιχείων (ν.δ. 1297/1972 άρθρο 2§3)	639
47. Αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται στις διαχειριστικές περιόδους που άρχισαν από 1.1.2013 και έκλεισαν έως και την 31.12.2013	640
48. Μέθοδοι υπολογισμού των αποσβέσεων - ανάλυση	640
49. Μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων	641
50. Αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων επιχείρησης που έχουν αποκτηθεί συνεπεία μεταβίβασης αυτής στο πλαίσιο εξυγίανσής της	641
51. Οικονομικά κίνητρα για την εξοικονόμηση νερού και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	642
52. Καθορισμός των προϋποθέσεων, των όρων, των διαδικασιών και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 24§10 του ν. 4172/2013	642
Άρθρο 25. Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων	645
1. Αποτίμηση απογραφής. Αλλαγή μεθόδου. Χρονικός περιορισμός.....	646
2. Ζημιές από την αποτίμηση αποθεμάτων	646
3. Αποτίμηση (επιμέτρηση) αποθεμάτων σύμφωνα με τα ΕΛΠ.....	646
4. Καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία.....	647
5. Τι νοούνται ως αποθέματα κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	647
6. Μέθοδοι αποτίμησης και κανόνες λογιστικής σχετικά με τα αποθέματα	648
Άρθρο 26. Επισφαλείς απαιτήσεις	649
1. Γενικά	653
2. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων. Προϋποθέσεις.	653
3. Οι προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων εφαρμόζονται για όλα τα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, ανεξάρτητα αν τηρούν διπλογραφικά ή απλογραφικά βιβλία, καθώς και για τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	655
4. Πώς υπολογίζουν τις επισφαλείς απαιτήσεις τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	655
5. Οι λιανικές πωλήσεις & η παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων	656

6. Υπολογισμός προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων σε κάθε είδους απαίτηση	656
7. Το ανεξόφλητο ποσό της κάθε μίας συναλλαγής με τον πελάτη λαμβάνεται υπόψη για την εξεύρεση του ποσού της ληξιπρόθεσμης απαίτησης	657
8. Περιπτώσεις απαιτήσεων που περιλαμβάνονται στην έννοια της ληξιπρόθεσμης απαίτησης	658
9. Κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της απαίτησης	658
10. Πότε δεν επιτρέπεται ο σχηματισμός προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Εξαιρέσεις	659
11. Μεταφορά της πρόβλεψης στα κέρδη της επιχείρησης, εφόσον η απαίτηση καταστεί εισπράξιμη ή διαγραφεί. Πότε ο οφειλέτης είναι αφερέγγυος	660
12. Απαίτηση που αφορά σε ποσό ΦΠΑ, το οποίο η επιχείρηση απέδωσε στο Δημόσιο χωρίς όμως να τον εισπράξει	661
13. Έκπτωση επισφαλών απαιτήσεων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων λόγω της πτώχευσης αλλοδαπών τουριστικών πρακτορείων το έτος 2014	661
14. Έκπτωση επισφαλών απαιτήσεων ημεδαπών τουριστικών επιχειρήσεων λόγω της πτώχευσης του βρετανικού τουριστικού πρακτορείου Thomas Cook και των θυγατρικών αυτής	662
15. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων τραπεζών σε ποσοστό 1%	663
16. Οι συνεταιριστικές τράπεζες σχηματίζουν προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό 1%	664
17. Εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των πιστωτικών ιδρυμάτων οι διαγραφέντες τόκοι των φυσικών προσώπων που έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών	664
18. Το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης («ΕΤΕΑΝ ΑΕ»), σχηματίζει προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό 1%	664
19. Υπολογισμός πρόβλεψης 2% για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων από τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης του ν. 1665/1986	664
20. Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων από τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)	665
21. Χρεωστική διαφορά λόγω πιστωτικού κινδύνου που προκύπτει για τράπεζες, εταιρείες leasing και εταιρείες factoring από τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους, την πώληση ή την εισφορά δανείων ή πιστώσεων	666
22. Έκπτωση ποσοστού με κλίμακα για τις πραγματοποιούμενες πωλήσεις των πρακτόρων παιχνιδιών πρόγνωσης της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. ως ποσό πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων. Εξαιρέσεις	666
23. Μεταφορά αχρησιμοποίητων προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων σε περίπτωση διάσπασης ή εισφοράς κλάδου	667
24. Επισφαλείς απαιτήσεις σε περίπτωση κήρυξης του οφειλέτη σε πτώχευση ή υπαγωγής αυτού σε προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης	667
25. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων που έχουν σχηματισθεί στα φορολογικά έτη 2010, 2011, 2012 και 2013. Μεταβατικές διατάξεις	670
26. Ανάλυση Ερμηνεία των προϋσχυουσών διατάξεων	670

Άρθρο 27. Μεταφορά ζημιών	671
1. Μεταφορά ζημιών στα επόμενα πέντε (5) φορολογικά έτη	675
2. Πεδίο εφαρμογής σε φυσικά και νομικά πρόσωπα ανεξαρτήτου κατηγορίας βιβλίων	675
3. Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος και αποκτούν εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα	675
4. Φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι ζημιές συμψηφίζονται μόνο με μελλοντικά κέρδη	675
5. Έναρξη ισχύος	676
6. Ζημία που προκύπτει σε βάρος φυσικών προσώπων που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	676
7. Χρόνος μεταφοράς ζημίας	676
8. Μεταφορά ζημίας ατομικής επιχείρησης	677
9. Φορολογική μεταχείριση ζημίας σε περίπτωση εκκαθάρισης	678
10. Δυνατότητα συμψηφισμού ζημίας προηγούμενων ετών στη δήλωση που υποβάλλεται μετά τη διακοπή των εργασιών του νομικού προσώπου	678
11. Προϋποθέσεις μεταφοράς ζημίας	679
12. Μείωση μετοχικού κεφαλαίου με συμψηφισμό φορολογικών ζημιών	679
13. Το ποσό ζημίας Α.Ε. που δεν αναγνωρίστηκε από τον έλεγχο μπορεί να καλυφθεί με μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, χωρίς να επηρεάζεται η μεταφορά των λοιπών φορολογικώς αναγνωρίσιμων ζημιών της εταιρείας	680
14. Το ποσό ζημίας ΑΕ που δεν αναγνωρίστηκε από τον έλεγχο μπορεί να καλυφθεί με μείωση του μετοχικού κεφαλαίου	680
15. Ζημία από επιχειρηματική δραστηριότητα ατομικής επιχείρησης σε περίπτωση διαφοράς τεκμαρτού και συνολικού εισοδήματος φυσικών προσώπων	681
16. Ζημία κοινωνίας και λοιπών υπόχρεων μη υπαγόμενων στο άρθρο 10 του προγενέστερου ΚΦΕ (ν. 2238/1994)	681
17. Φορολογική μεταχείριση χρεωστικής διαφοράς (ζημίας) λόγω ανταλλαγής ομολόγων (PSI)	682
17α. Ειδικά ζητήματα που προκύπτουν κατά τη μεταφορά στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού σε υφιστάμενες ή νεοσυσταθείσες εταιρείες σε περίπτωση μετασχηματισμού	683
17β. Χρεωστική διαφορά από την ανταλλαγή ΟΕΔ κατ' εφαρμογή του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους (PSI)	684
18. Χρεωστική διαφορά λόγω πιστωτικού κινδύνου που προκύπτει για τράπεζες, εταιρείες leasing και εταιρείες factoring από τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους, την πώληση ή την εισφορά δανείων ή πιστώσεων	685
18α. Φορολογική μεταχείριση χρεωστικής διαφοράς (ζημίας) λόγω διαγραφής χρεών οφειλετών στο πλαίσιο του ν. 4307/2014	687
19. Φορολογική μεταχείριση ζημιών που προκύπτουν στην αλλοδαπή	688
20. Η ζημία από πώληση ακινήτου ημεδαπής ΑΕ στην αλλοδαπή συμψηφίζεται μόνο με θετικά εισοδήματα της αλλοδαπής	690
21. Περιπτώσεις όπου παύουν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί μεταφοράς ζημίας. Μεταβολή μετοχικής σύνθεσης και παράλληλα αλλαγή δραστηριότητας	691

22. Ζημία που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης λόγω εκχώρησης απαιτήσεών της	691
23. Ζημία που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης από την εκκαθάριση εταιρείας στην οποία συμμετέχει, καθώς και λόγω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας	691
24. Ζημία από τη μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων του ν. 3156/2003	692
25. Ζημία που υφίσταται κατά την συγχώνευση κοινωφελών επιχειρήσεων των ΟΤΑ ή Δ.Ε.Υ.Α. σε νέα κοινωφελή επιχείρηση ή Δ.Ε.Υ.Α. μεταφέρεται στον ισολογισμό έναρξης της νέας επιχείρησης.....	692
26. Ζημία που προκύπτει για επιχείρηση από την εκκαθάριση εταιρείας ή κοινοπραξίας στην οποία συμμετέχει	692
27. Μεταφορά ζημιάς από την άσκηση αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τεκμήρια	692
28. Μεταφορά ζημιάς νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που προκύπτει από δαπάνες ακινήτων	693
29. Μείωση μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας που έχει προέλθει από μετασχηματισμό με τις διατάξεις του ν.δ. 1297/1972	693
30. Πώληση συμμετοχών με ζημία ή εκκαθάριση αλλοδαπής εταιρείας, στην οποία συμμετέχει ημεδαπή εταιρεία, με ζημία	694
31. Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 27§3 και 27Α του ν. 4172/2013 κατά την απόσχιση κλάδου τραπεζικής δραστηριότητας με απορρόφηση από υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα ή σύσταση νέου πιστωτικού ιδρύματος με τις διατάξεις του ν. 4601/2019 και του άρθρου 16 του ν. 2515/1997	695
32. Ειδικοί αντικαταχρηστικοί κανόνες για τους μετασχηματισμούς επιχειρήσεων και τη μεταφορά ζημιών (ερμηνεία διατάξεων των άρθρων 27§5 και 56 του ΚΦΕ και του άρθρου 38 του ν. 4174/2013).....	698
Άρθρο 27Α. Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση.....	699
1. Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 27§3 και 27Α του ν. 4172/2013 κατά την απόσχιση κλάδου τραπεζικής δραστηριότητας με απορρόφηση από υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα ή σύσταση νέου πιστωτικού ιδρύματος με τις διατάξεις του ν. 4601/2019 και του άρθρου 16 του ν. 2515/1997	712
2. Διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 73 (παρ. 1-7) του ν. 3842/2010, της παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4172/2013 και του άρθρου 27Α του ν. 4172/2013, όταν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47§1 δεύτερο εδάφιο του ν. 4172/2013.....	712
3. Η προμήθεια για το υπερβάλλον ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης απαλλάσσεται των τελών χαρτοσήμου.....	712
Άρθρο 28. Μέθοδος προσδιορισμού εσόδων	713
1. Επιστημονικές και σκέψεις για τις μεθόδους προσδιορισμού των εσόδων εξωλογιστικά. Πότε μπορεί να γίνει χρήση ελέγχου με έμμεσες μεθόδους (θέματα 1.1.-1.12.)	715
1α. Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 28 του ν. 4172/2013 σχετικά με τον έμμεσο τρόπο προσδιορισμού του εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και νομικών οντοτήτων.....	717

1β. Μέθοδοι έμμεσου προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης	720
2. Εφαρμογή έμμεσων τεχνικών ελέγχου για τον προσδιορισμό φορολογητέου εισοδήματος φυσικών προσώπων	720
3. Οδηγίες σχετικά με την παροχή στοιχείων από τους φορολογούμενους κατά τον έλεγχο υποθέσεων φυσικών προσώπων	727
4. Μεθοδολογία Έμμεσων Τεχνικών Ελέγχου (ΠΟΛ. 1270/24.12.2013)	729
5. Καθορισμός του περιεχομένου και του τρόπου εφαρμογής των τεχνικών ελέγχου των περ. β', γ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 27 ν. 4174/2013 για τον διορθωτικό προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης φορολογουμένων φυσικών προσώπων με μεθόδους έμμεσου προσδιορισμού	745
6. Διορθωτικός προσδιορισμός της φορολογητέας ύλης φυσικών προσώπων με μεθόδους έμμεσου προσδιορισμού, όταν η πρώτη ελεγχόμενη χρήση είναι η 1.1-31.12.2000 (συμπ/τική της ΠΟΛ. 1050/17.02.2014)	751
7. Καθορισμός του περιεχομένου και του τρόπου εφαρμογής των μεθόδων έμμεσου προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης του άρθρου 27§1 περ. α' και δ' του ν. 4174/2013 για τον διορθωτικό προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης φυσικών ή νομικών προσώπων ή κάθε είδους νομικής οντότητας που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	753
8. Παροχή οδηγιών σχετικά με την εφαρμογή των μεθόδων έμμεσου προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης του άρθρου 27§1 περ. α' & δ' του ν. 4174/2013	755
9. Πρόγραμμα ελέγχου προσώπων που τηρούν απλογραφικά βιβλία, για φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά	761
10. Παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου προς έλεγχο	769
11. Επανέλεγχος και έννοια νέων στοιχείων	771
12. Δικαστικές αποφάσεις περί παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου για έκδοση πράξεων επιβολής φόρων, τελών, προστίμων ή εισφορών	772
13. Επιστροφή φόρου. Προθεσμία. Διατάξεις ΚΦΔ	774
14. Παραγραφή της αξίωσης για επιστροφή φόρου	774
Άρθρο 29. Φορολογικός συντελεστής	775
1. Φορολογικός συντελεστής κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων	778
2. Τα φυσικά πρόσωπα με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1.1.2013 έχουν μειωμένο συντελεστή για τα 3 πρώτα έτη	780
2α. Μείωση του φορολογικού συντελεστή για τους ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το αν υπάρχει απαλλαγή ή όχι από την τήρηση βιβλίων	781
3. Το εισόδημα από προσαύξηση περιουσίας φορολογείται με συντελεστή 33%	781
4. Συντελεστής φορολογίας από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα	781
5. Εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται σε ασφάλιση του ΟΓΑ, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα	782
6. Τα κέρδη των φυσικών προσώπων και των ατομικών επιχειρήσεων από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι 10 kw απαλλάσσονται του φόρου	783
7. Φορολογούμενοι που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους	783

8. Δικαιολογητικά που απαιτούνται από μόνιμους κατοίκους σε νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους	784
9. Επιβολή φόρου πολυτελούς διαβίωσης	784
10. Φορολογικά κίνητρα ευρεσιτεχνίας	784
11. Διακοπή εργασιών φορολογουμένων (φυσικών, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων) βάσει του πραγματικού χρόνου παύσης των εργασιών τους.....	784

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΤΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 30. Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας	785
1. Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας. Τεκμήρια	786
2. Υπολογισμός τεκμαρτού εισοδήματος, συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος. Διαφορά	787
3. Μη εφαρμογή του Κεφαλαίου Δ΄ για τον εναλλακτικό τρόπο υπολογισμού του εισοδήματος για ορισμένες κατηγορίες προσώπων	787
3α. Τεκμήρια αγροτών	787
4. Επιβολή φόρου πολυτελούς διαβίωσης. Διατάξεις	788
5. Φόρος πολυτελούς διαβίωσης. Ερμηνεία άρθρου 44 Ν. 4111/2013.....	789
Άρθρο 31. Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες	791
1. Γενικά	799
2. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων ή δωρεάν παραχωρηθεισών κύριων και δευτερεύουσων κατοικιών	799
3. Δαπάνες επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.....	803
4. Για τον υπολογισμό του χρόνου παλαιότητας του αυτοκινήτου λαμβάνεται υπόψη το πρώτο έτος κυκλοφορίας του στην Ελλάδα ή σε χώρα της Ε.Ε./ΕΟΧ	806
5. Αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτου με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας που κυκλοφορεί στην Ελλάδα.....	806
6. Μείωση αντικειμενικής δαπάνης αυτοκινήτου με ξένες πινακίδες	807
7. Διαγραφή αυτοκινήτου σε περίπτωση καταστροφής, διάλυσης ή αχρήστευσης.	807
8. Προσδιορισμός αντικειμενικής δαπάνης με βάση τα κ.ε. του αυτ/του που έχει μετατραπεί (ακόμη και παράνομα) σε Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο	807
9. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτου που ανήκει σε εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας	808
9α. Η κατοικία φοιτητή που σπουδάζει σε διαφορετικό τόπο της κύριας κατοικίας, τέκνου που υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία κ.λπ. αποτελεί δευτερεύουσα κατοικία του γονέα	808
10. Αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτου. Έξοδος εκτός Ελλάδος	808
11. Τα αυτοκινούμενα τροχήσπιτα θεωρούνται επιβατικά αυτοκίνητα	808
12. Έννοια της εικονικής απόκτησης ή μεταβίβασης αυτοκινήτου	809
13. Επιχειρήσεις εκπαίδευσης υποψήφιων οδηγών και ενοικίασης αυτ/των	809
14. Δικαιολογητικά ακινησίας αυτοκινήτου	809
15. Ποια Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα θεωρούνται ειδικά διασκευασμένα για αναπήρους	810

16. Προσδιορισμός αντικειμενικής δαπάνης από Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο ή μικτής χρήσης ή JEEP ομορρύθμων, ετερορρύθμων εταίρων, κοινωνιών, μελών κοινοπραξίας	810
17. Προσδιορισμός αντικειμενικής δαπάνης από Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο ή μικτής χρήσης ή JEEP που ανήκει σε Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε.	813
18. Προσδιορισμός αντικειμενικής δαπάνης από Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο ή μικτής χρήσης ή JEEP που ανήκει σε Α.Ε.	814
19. Αν οι εταίροι των ομορρύθμων ή ετερορρύθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα	815
20. Παρατηρήσεις για την αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα εταιριών	816
21. Ποιά πρόσωπα βαρύνονται με την αντικειμενική δαπάνη με βάση τους φορολογήσιμους ίππους Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων που ανήκουν σε εταιρεία της οποίας όλα τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα και τα μέλη των μελών επίσης νομικά πρόσωπα	816
22. Η αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτων Α.Ε. κατανέμονται ισομερώς μεταξύ διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών και προέδρων του Δ.Σ.	817
23. Αλλοδαπός πρόεδρος ή διευθύνων σύμβουλος ΑΕ κάτοικος αλλοδαπής. Αρμόδια Δ.Ο.Υ. Εισαγωγή συναλλάγματος	818
24. Αντικειμενική δαπάνη για πρόεδρο ή διευθύνοντα σύμβουλο Α.Ε. Άσκηση καθηκόντων για χρονικό διάστημα μικρότερο του έτους.....	818
25. Εντεταλμένοι σύμβουλοι Α.Ε.	818
26. Δεν βαρύνεται με αντικειμενική δαπάνη ο διευθύνων σύμβουλος ΑΕ όταν η πράξη διορισμού του δεν έχει δημοσιευθεί στο τ. ΑΕ & ΕΠΕ.....	819
27. Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ανώνυμης εταιρίας δεν βαρύνεται με την αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί στα αυτοκίνητα της Α.Ε.	819
28. Πρόεδρος Α.Ε. ο οποίος δεν ασκεί πραγματική διοίκηση	819
29. Τεκμαρτή δαπάνη κοινοπραξίας της οποίας τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα	819
30. Αλλοδαπές επιχειρήσεις για τις οποίες ισχύει η αντικειμενική δαπάνη.....	819
31. Τεκμήριο διαβίωσης Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων στα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα	820
32. Για αυτοκίνητα και σκάφη αναψυχής σωματείων ή νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Δεν υπολογίζεται αντικειμενική δαπάνη	820
33. Αυτοκίνητα Συνεταιρισμών. Δεν υπολογίζεται αντικειμενική δαπάνη	820
34. Ενοικιαστές επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ. ή μικτής χρήσης με απλή ενοικίαση ή κατά το σύστημα Leasing	821
34α. Τα ηλεκτροκίνητα οχήματα εξομοιώνονται με αυτά των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης 1200 κ.ε. με ετήσια αντικειμενική δαπάνη 4.000€	821
35. Δαπάνη ιδιωτικών σχολείων	821
36. Αντικειμενική δαπάνη ιδιωτικών σχολείων. Συμπεράσματα - Εισηγμένες.....	822
37. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό	822
38. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης με βάση την κυριότητα ή κατοχή σκαφών αναψυχής.....	823

39. Αντικειμενική δαπάνη για σκάφη αναψυχής και αεροσκάφη βαρύνει τον κύριο ή τον κάτοχό τους	824
40. Κατοχή σκάφους αναψυχής.....	824
41. Τα σκάφη αναψυχής αποτελούν αντικειμενική δαπάνη για τους κατοίκους Ελλάδος	825
42. Αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για σκάφος αναψυχής με ξένη σημαία	825
43. Αλλοδαποί κάτοικοι Ελλάδος που έχουν στην κυριότητα ή κατοχή τους σκάφη αναψυχής με ξένη σημαία τα οποία είναι ελλιμενισμένα στην Ελλάδα βαρύνονται με την ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης. Περιστασιακή διέλευση	825
44. Μήκος σκαφών αναψυχής	826
45. Μείωση κατά 50% της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης σκαφών αναψυχής που κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο	826
46. Το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης προκειμένου για ιστιοφόρα σκάφη μειώνεται κατά ποσοστό 50%	826
47. Τα επαγγελματικά σκάφη απαλλάσσονται από την ετήσια αντικειμενική δαπάνη. Επαγγελματικό σκάφος Ο.Ε.	827
48. Σκάφη αναψυχής με χώρο ενδιαίτησης	827
49. Το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης μειώνεται λόγω παλαιότητας για μηχανοκίνητα ανοικτού τύπου, μηχανοκίνητα, ιστιοφόρα με χώρο ενδιαίτησης	827
50. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη σκάφους αναψυχής μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα από το έτος κυκλοφορίας στην Ελλάδα	828
51. Σκάφη με μόνιμο ναυτολογημένο πλήρωμα	828
52. Επιχειρήσεις ενοικίασης σκαφών	828
53. Σκάφη ερασιτεχνικής αλειάς - jet ski.....	828
54. Ακινήσια σκαφών αναψυχής.....	828
55. Η αντικειμενική δαπάνη σκαφών αναψυχής που έχουν στην κυριότητά τους ή στην κατοχή τους Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε., Αστικές, κοινωνίες & κοινοπραξίες.....	828
56. Αντικειμενική δαπάνη σκαφών αναψυχής ομόρρυθμης επιχείρησης εμπορίας σκαφών αναψυχής.....	829
57. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα.....	829
58. Δεν αναγνωρίζεται ακινήσια για τα αεροσκάφη, ελικόπτερα κ.λπ.....	830
59. Δεν αναγνωρίζεται παλαιότητα αεροσκαφών, ελικοπτέρων κ.λπ.	830
60. Αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα και Υ.Π.Α.Μ. που την κυριότητα ή κατοχή έχουν εταιρείες, κοινωνίες, κοινοπραξίες	830
61. Αντικειμενική δαπάνη ελικοπτέρου, αεροσκάφους κ.λπ. Χρήση για επαγγελματικές ανάγκες. Καταμερισμός τεκμαρτής δαπάνης.....	830
62. Παραχώρηση χρήσης αεροσκάφους, ελικοπτέρου και ανεμοπτέρου με χρησιδάνειο	831
63. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεξαμενών κολύμβησης	831
64. Αποτελεί αντικειμενική δαπάνη η χρήση και η κατασκευή εσωτερικής ή εξωτερικής πισίνας	831
65. Συναρμολογούμενη δεξαμενή κολύμβησης.....	831
66. Η τεκμαρτή δαπάνη για πισίνα που βρίσκεται σε εξοχική κατοικία υπολογίζεται ετήσια	831
67. Η τεκμαρτή δαπάνη για πισίνα σε κύρια κατοικία ή σε δευτερεύουσα.....	831

68. Τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης πισίνας που εκμισθώνεται	832
69. Κοινόχρηστες πισίνες.....	832
70. Πιστοποιητικό καταστροφής για μη χρήση πισίνας	832
71. Πισίνα που χρησιμοποιείται από τους ενοίκους επιπλωμένων δωματίων ή ξενοδοχείων.....	832
72. Δικαιολογητικά για πισίνες	832
73. Πίνακας με επιφάνεια και αντικειμενική αξία δεξαμενών κολύμβησης	832
74. Ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης.....	833
74α. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης σε δήλωση αποβιώσαντος.....	833
75. Μαχητό το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης	833
76. Διευκρινίσεις σχετικά με το μαχητό των αντικειμενικών δαπανών	834
77. Επιβολή φόρου πολυτελούς διαβίωσης	834
Άρθρο 32. Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	835
1. Σύμβαση χρονομεριστικής μίσθωσης	837
2. Σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.....	837
3. Γενικές παραδοχές ως προς τα τεκμήρια (δαπάνες) απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (εγκ. ΠΟΛ. 1076/2015)	838
4. Ποιες αγορές λογίζονται ως τεκμήριο. Συνοπτική παρουσίαση, παράθεση θεμάτων	839
5. Το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων εφαρμόζεται μόνο στα φυσικά πρόσωπα	840
6. Πρόσωπα που εξαιρούνται από τα τεκμήρια	840
7. Δαπάνες απόκτησης αποτελούν τα πραγματικά ποσά που καταβάλλονται στο φορολογικό έτος	840
8. Φορολογικός κάτοικος αλλοδαπής με πραγματικό εισόδημα στην Ελλάδα καταβάλλει το τίμημα αγοράς στην αλλοδαπή	840
8α. Μερίσματα αλλοδαπών πλοιοκτητριών εταιρειών που έχουν υπογράψει ή όχι το Συμπροσχετικό οικειοθελούς παροχής αλλά δεν έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα καλύπτουν δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στην αλλοδαπή ή στην ημεδαπή	840
9. Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων αποτελούν τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτών/ δίτροχων ή τρίτροχων κλπ & κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας	841
10. Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας	841
10α. Δεν αποτελούν τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων η αγορά πάγιου επαγγελματικού εξοπλισμού από ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα. Εξαιρέσεις	842
11. Η αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας που γίνεται στο εξωτερικό λαμβάνονται υπόψη για το τεκμαρτό προσδιορισμό του εισοδήματος.....	842
12. Για την απόδειξη της δαπάνης απόκτησης κινητού περιουσιακού στοιχείου απαιτείται η υποβολή υπευθύνων δηλώσεων	842
13. Αγορά περιουσιακού στοιχείου (αυτοκινήτου) στο εξωτερικό από κάτοικο Ελλάδος	842
14. Αγοραπωλησία αυτοκινήτου μεταξύ ιδιωτών και υπολογισμός τεκμηρίου. Υπεύθυνες δηλώσεις	843

15. Η αγορά αυτοκινήτου τύπου Jeep αποτελεί τεκμήριο	843
16. Κατοχή επιβατικού ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτου που κυκλοφορεί παράνομα στην Ελλάδα	843
17. Αγορά αυτοκινήτου με δάνειο	843
18. Δεν εφαρμόζονται τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων για τα μέλη του αλλοδαπού προσωπικού της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ευξείνου Πόντου	843
19. Γενικά συμπεράσματα για το κεφάλαιο αγορά επιχειρήσεων αύξηση ΜΚ	844
20. Δαπάνες απόκτησης επιχειρήσεων, σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων, αγοράς εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς	844
21. Η αγορά επιχειρήσεων, η σύσταση ή η αύξηση κεφαλαίου ατομικής, ΟΕ, ΕΕ, κοινωνίας, κοινοπραξίας, αστικής εταιρείας, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΑΕ αποτελούν τεκμήριο	845
22. Σύσταση ΑΕ. Αύξηση κεφαλαίου ΑΕ. Αποτελούν τεκμήριο	845
23. Αύξηση κεφαλαίου ή σύσταση επιχειρήσεων	845
24. Το μετοχικό κεφάλαιο της Ανώνυμης Εταιρείας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων	845
25. Αγορά μετοχών μη εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά	845
26. Αγορά μετοχών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά	846
27. Αγορά χρεογράφων γενικά	846
27α. Ασφαλιστικά επενδυτικά συμβόλαια.....	846
27β. Αγορές χρεογράφων (μετοχών, ασφαλιστικών επενδυτικών συμβολαίων	846
27γ. Συμμετοχή σε κεφάλαιο εταιρείας. Επιστροφή κεφαλαίου. Επιστροφή κεφαλαίου και σύσταση άλλης εταιρείας	847
28. Τεκμήριο απόκτησης ακινήτου	848
29. Χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτου	849
30. Σύμβαση χρονομεριστικής μίσθωσης ακινήτου	849
31. Φόροι και λοιπά έξοδα απόκτησης ακινήτου	850
32. Η αγορά οικοπέδου ή δικαιώματος υψούν αποτελεί τεκμήριο	850
33. Τεκμήριο αγοραπωλησίας ακινήτου μεταξύ συζύγων	850
34. Η αγορά διαμερίσματος από κατασκευαστή πολυκατοικιών από τα προοριζόμενα προς πώληση αποτελεί τεκμήριο.....	850
35. Τεκμήριο απόκτησης ακινήτου που διανέμεται κατά την λύση τεχνικής εταιρίας στους εταίρους της	851
36. Απόκτηση ακινήτου με αναγκαστικό πλειστηριασμό. Ποσό τεκμαρτής δαπάνης	851
37. Προσκύρωση τμήματος οικοπέδου λόγω ρυμοτομίας.....	851
38. Αγορά ακινήτου ή επικαρπίας ή ψιλής κυριότητας ακινήτου από μόνιμο κάτοικο εξωτερικού	851
38α. Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων (ακινήτου κ.λπ.) στην αλλοδαπή από φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας	852
39. Αγορά ακινήτου στην Ελλάδα, από μόνιμο κάτοικο εξωτερικού. Καταβολή του τιμήματος στο εξωτερικό	853
40. Επισκευή ακινήτου. Προσθήκες, επεκτάσεις, βελτιώσεις	854
41. Η αξία μεταβίβασης ακινήτων υπό εκκαθάριση Α.Ε προς τους μετόχους της αποτελεί τεκμήριο	854

42. Δαπάνη αγοράς ακινήτου από ανήλικο τέκνο	854
43. Τεκμήριο αγοράς ψιλής κυριότητας από ανήλικο.....	855
44. Δαπάνη ανέγερσης οικοδομής που ανεγείρεται από το μισθωτή με δαπάνες του, σε οικόπεδο ιδιοκτησίας του ιδιοκτήτη εκμισθωτή.....	855
45. Συνιδιοκτησία αγοράς ακινήτου ή από κοινού ανέγερση οικοδομής. Ανέγερση οικοδομής από ψιλό κύριο και επικαρπωτή	855
46. Αποπεράτωση οικοδομής από το μισθωτή	856
47. Εκούσια διανομή ακινήτων	856
48. Αγορά ακινήτου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου με δόσεις. Χρόνος που υπολογίζεται η τεκμαρτή δαπάνη	856
49. Τεκμήριο αγοράς ακινήτου στην περίπτωση που μέρος του τιμήματος καταβάλλεται σε επόμενο έτος από το έτος σύνταξης του συμβολαίου λήψης δανείου	857
50. Αξία αγοράς ακινήτου που λαμβάνεται υπόψη για το τεκμήριο, όταν ακίνητο οικοδομικού συνεταιρισμού μεταβιβάζεται στα μέλη του	858
51. Αξία αγοράς ακινήτου που λαμβάνεται υπόψη για το τεκμήριο όταν πωλητής είναι το δημόσιο	858
52. Δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δα- πάνης τα ποσά των δόσεων που δεν καταβάλλει ο αγοραστής στον πωλητή.....	858
53. Αγορά ακινήτου με προσύμφωνο. Διαφορά κατά τον χρόνο σύνταξης του οριστικού συμβολαίου	859
54. Πραγματική δαπάνη για την αγορά ακινήτου. Ποιό θεωρείται ως πράγματι καταβαλλόμενο τίμημα	859
55. Ακίνητο που περιήλθε με έκτακτη χρησικτησία	860
56. Ημιυπαίθριοι χώροι οικοδομής	860
57. JET-SKI	860
58. Η αγορά από αλλοδαπή εταιρία ΓΙΩΤ δεν αποτελεί τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείου	860
59. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης για ανέγερση οικοδομών ή αγορά ακινήτων	860
60. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για χορήγηση δανείου προς οποιοδήποτε αποτελούν τεκμήριο	861
61. Δάνεια που χορηγούν εταίροι, μέλη ή μέτοχοι στις εταιρείες που συμμετέχουν	861
62. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για δωρεές ή χορηγίες ή γονικές παροχές αποτελούν τεκμήριο. Εξαιρέσεις	861
63. Τεκμήριο δωρεάς προς Ιερούς Ναούς.....	862
64. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη των δωρεών ή γονικών παροχών ή χορηγιών χρηματικών ποσών	862
65. Τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείου που έχει ληφθεί για αγορά ή ανέγερση κατοικίας	862
66. Τα ποσά της τοκοχρεολυτικής απόσβεσης δανείου αποτελούν τεκμήριο έστω και αν αφορούν αγορά πάγιου εξοπλισμού	863
67. Δεν αποτελεί τεκμήριο δαπάνης η αγορά καταναλωτικών αγαθών, είτε γίνεται με μετρητά, είτε μέσω πιστωτικών καρτών.....	863
68. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόσβεση δανείων (στεγαστικών - προσωπικών δανείων) ή πιστώσεων	863

69. Οι δόσεις επιχειρηματικών δανείων που αφορούν δανειακές συμβάσεις που συνήψαν ατομικές επιχειρήσεις για επιχειρηματικούς σκοπούς, δεν αποτελούν δαπάνη απόκτησης	864
70. Οι καταβληθείσες δόσεις επιχειρηματικών δανείων δεν αποτελούν δαπάνες απόκτησης περιουσιακού στοιχείου.....	864
Άρθρο 33. Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών	865
1. Οι ανάπηροι απαλλάσσονται από την αντικειμενική δαπάνη του Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου όταν αυτό απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας	867
2. Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών για κατοικία και αυτοκίνητο αλλοδαπού προσωπικού επιχειρήσεων που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 89/1967, του α.ν. 378/1968 και του άρθρου 25 του ν. 27/1975	867
3. Μη εφαρμογή τεκμηρίου για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που αγοράζονται από επιχειρήσεις αγοραπωλησίας αυτοκινήτων (άρθρο 45 ν. 2859/2000)	867
4. Οι μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού απαλλάσσονται από την αντικειμενική δαπάνη για σκάφη αναψυχής	868
5. Δεν αποτελεί τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείου η αγορά εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που πάγιου ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	868
6. Τα ακίνητα δεν συμπεριλαμβάνονται στην έννοια του πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης.....	870
7. Αυτοκίνητα ειδικά διασκευασμένα αναπήρων	870
8. Μειωμένες αντικειμενικές δαπάνες για συνταξιούχους που έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους	870
9. Προϋποθέσεις απαλλαγής από τα τεκμήρια των κατοίκων εξωτερικού	870
10. Δαπάνη απόκτησης ακινήτου στην Ελλάδα από κάτοικο αλλοδαπής που εισάγει χρηματικά κεφάλαια από το εξωτερικό, σε λογαριασμό του κατασκευαστή της οικοδομής ή του πωλητή του ακινήτου	871
11. Δαπάνη απόκτησης ακινήτου στην Ελλάδα από κάτοικο αλλοδαπής που εισάγει χρηματικά κεφάλαια από το εξωτερικό, σε λογαριασμό του κατασκευαστή της οικοδομής	871
Άρθρο 34. Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής	873
1. Η διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα	878
2. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος για τους ανέργους του ΟΑΕΔ, του προσωπικού ημερήσιων εφημερίδων και τεχνικών τύπου Αθηνών και Θεσ/νίκης και των εγγεγραμμένων στο Γραφείο Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας φορολογείται με το άρθρο 15§1 του ΚΦΕ	881
3. Κάλυψη ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης με τόκους καταθέσεων, κρατικών χρεογράφων, τίτλων και ομολογίων κ.λπ. σε ευρώ ή σε συνάλλαγμα	882
4. Τόκοι κοινών λογαριασμών	883
5. Κληρονόμοι συνδικαιούχοι κοινού λογαριασμού μπορούν την χρηματική κατάθεση του κοινού λογαριασμού που κληρονόμησαν να την χρησιμοποιήσουν για την κάλυψη τεκμηρίων.....	883
6. Εισόδημα από «μερίσματα» που φορολογούνται αυτοτελώς καλύπτουν την διαφορά μεταξύ τεκμαρτού και συνολικού εισοδήματος	883

7. Μερίσματα αλλοδαπών πλοιοκτητριών εταιρειών που έχουν υπογράψει ή όχι το Συνυποσχετικό οικειοθελούς παροχής καλύπτουν δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στην αλλοδαπή ή στην ημεδαπή για τα εισοδήματα από μερίσματα που αποκτώνται στο έτος 2018 και μετά	884
8. Εισόδημα από «δικαιώματα» που φορολογούνται αυτοτελώς καλύπτουν την διαφορά μεταξύ τεκμαρτού και συνολικού εισοδήματος	884
9. Η υπεραξία που προκύπτει από μεταβίβαση τίτλων, καθώς και μεταβίβασης ολόκληρης επιχ/σης λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίων	885
10. Το ποσό που εισπράττεται για τη σύσταση (ή τη μεταβίβαση) της επικαρπίας μετοχών με επαχθή αιτία	885
11. Τα κέρδη που προκύπτουν από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την δικαιολόγηση των τεκμηρίων. Πότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί ολόκληρο το ποσό	886
12. Δικαιολογητικά για την απόδειξη της ωφέλειας από την αγορά και πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χ.Α.Α.. Μετοχές από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, διανομής δωρεάν μετοχών, σπάσιμο της μετοχής	886
13. Σε περίπτωση απώλειας των πινακίων αγοράς μετοχών, βεβαίωση της εταιρίας λαμβάνεται υπόψη με την προϋπόθεση ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές	887
14. Χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα καλύπτουν την διαφορά	887
15. Επιστροφή κεφαλαίου σε μετόχους Α.Ε. λόγω μείωσης του κεφαλαίου	887
16. Κάλυψη τεκμηρίου με κέρδη από τη συμμετοχή σε παιχνίδια ΟΠΑΠ	888
17. Κέρδη από ΚΑΖΙΝΟ δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για κάλυψη τεκμηρίων	888
18. Χρηματικά βραβεία μπορούν να ληφθούν υπόψη για κάλυψη τεκμηρίων. Έννοια βραβείου	888
19. Τα ποσά των υποτροφιών από το Δημόσιο απαλλάσσονται από το φόρο και λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίων	889
20. Ποσά για ηθική βλάβη, εφάπαξ ταμείων πρόνοιας και ασφαλιστικών οργανισμών που απαλλάσσονται από το φόρο λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίων	889
21. Επιστροφές καταβεβλημένων κεφαλαίων/δανείων λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίων. Προϋποθέσεις	889
22. Επιδόματα αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων, κέρδη από την διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι 10 KW, κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης καλύπτουν τεκμήρια	889
23. Αγροτικές επιδοτήσεις/ενισχύσεις	889
24. Κέρδος από μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων	890
25. Υπεραποδόσεις μαθηματικών αποθεματικών από ατομικά ασφαλιστήρια συμβόλαιο των ασφαλιστικών εταιριών	890
26. Αποζημίωση για την αποκατάσταση ζημιάς ή φθοράς που προκλήθηκε από την εγκατάσταση του αγωγού φυσικού αερίου	890
27. Τα χρηματικά ποσά που εισπράττονται προς εξόφληση της σχετικής αξίωσης έναντι του συζύγου/της συζύγου για τη συμμετοχή στα αποκτήματα του γάμου δεν φορολογούνται	890

28. Η υπεραξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι από αμοιβαία κεφάλαια ή από αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας δεν θεωρούνται εισόδημα και λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίων	890
29. Τα ποσά που απαλλάσσονται από το φόρο σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4172/2013 λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη της τεκμαρτής δαπάνης	890
30. Εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή	891
31. Το επίδομα βιβλιοθήκης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη αντικειμενικών δαπανών.....	892
32. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων	892
33. Περιπτώσεις διάθεσης περιουσιακών στοιχείων	893
34. Τίμημα διάθεσης ακινήτου. Ποσό που λαμβάνεται για κάλυψη τεκμηρίου.....	893
35. Η αξία πώλησης Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου καλύπτει ή περιορίζει την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη. Αποδεικτικό στοιχείο πώλησης	893
36. Πώληση χρεογράφων. Ασφαλιστικά επενδυτικά συμβόλαια	894
37. Δαπάνη απόκτησης ακινήτου στην Ελλάδα από κάτοικο αλλοδαπής που εισάγει χρηματικά κεφάλαια από το εξωτερικό, σε λογαριασμό του κατασκευαστή της οικοδομής ή του πωλητή του ακινήτου	894
38. Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων (ακινήτου κ.λπ.) στην αλλοδαπή από φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας.....	895
39. Προϋπόθεση αναγνώρισης εισαγωγής ελεύθερου συναλλάγματος για περιορισμό ή κάλυψη τεκμαρτής διαφοράς εισοδήματος	895
40. Πότε δεν απαιτείται δικαιολόγηση του συναλλάγματος για κάλυψη τεκμηρίου από πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα	896
41. Δικαιολογητικά για την εισαγωγή συναλλάγματος που χρησιμοποιείται για τον περιορισμό ή κάλυψη τεκμαρτής διαφοράς εισοδήματος	897
42. Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του συναλλάγματος από πρόσωπα που είχαν διαμείνει 5 τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή	897
43. Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του συναλλάγματος από πρόσωπα που είχαν διαμείνει 3 τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και εισάγουν συνάλλαγμα μέσα σε 2 χρόνια από τη μετοικεσία τους	898
44. Δικαιολογητικά απόδειξης εισαγωγής συναλλάγματος σε περίπτωση μετοικεσίας	898
45. Για τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 5Α του ΚΦΕ (Ειδικοί φορολογικοί κάτοικοι) δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του συναλλάγματος.....	899
46. Δικαιολόγηση αντικειμενικών δαπανών και δαπανών απόκτησης περιουσιακών στοιχείων με μερίσματα πλοιοκτητριών εταιρειών	899
47. Προϋποθέσεις δικαιολόγησης εισοδήματος από μερίσματα πλοιοκτητριών εταιρειών	900
47α. Φορολογική αντιμετώπιση της απόκτησης μερισμάτων από φορολογούμενο κάτοικο Ελλάδος, τα οποία προέρχονται από αλλοδαπή πλοιοκτήτρια εταιρεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του ν. 4141/2013.....	903
48. Έλεγχος ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την ΕΕ (Κανονισμός 1889/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου)	905

49. Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1672 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον έλεγχο ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εφαρμόζεται από 3.6.2021	906
50. Το δάνειο για κάλυψη της διαφορά που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος πρέπει να έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της δαπάνης	906
51. Δάνεια. Βέβαιη χρονολογία. Τρόπος απόδειξης	907
52. Δάνεια για περιορισμό ή κάλυψη διαφοράς εισοδήματος - δαπάνης. Παραδείγματα	907
53. Σύμβαση δανείου που έχει καταρτιστεί στο εξωτερικό	909
54. Το δάνειο πρέπει να έχει χαρτοσημανθεί από την Δ.Ο.Υ. εμπρόθεσμα	909
55. Ποιές δαπάνες καλύπτει το δάνειο όταν χαρτοσημανθεί εκπρόθεσμα	909
56. Κάλυψη τεκμηρίων με δάνειο από το εξωτερικό.....	909
57. Βέβαιη χρονολογία ιδιωτικού συμφωνητικού δανείου	910
58. Κάλυψη τεκμηρίου αγοράς με σύμβαση δανείου. Βέβαιη χρονολογία δανείου	910
59. Χρηματικά ποσά που λαμβάνονται μέσω πιστωτικών καρτών	911
60. Όταν ο φορολογούμενος επικαλείται δάνεια πρέπει να ελέγχεται ο σκοπός χορήγησης κάθε δανείου	911
61. Στεγαστικό δάνειο το οποίο δεν χρησιμοποιήθηκε στο σύνολό του για τη συγκεκριμένη δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτου λαμβάνεται υπόψη για τον σχηματισμό μη αναλωθέντος κεφαλαίου	911
62. Κάλυψη τεκμηρίου αγοράς ακινήτου με καταναλωτικά δάνεια	911
63. Διαπιστώσεις για δανειακές συμβάσεις από πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού.....	912
64. Δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών για κάλυψη διαφοράς μεταξύ τεκμαρτού και συνολικού εισοδήματος	913
65. Δήλωση δωρεάς ή γονικής παροχής για να ληφθεί υπόψη πρέπει να υποβληθεί μέχρι το τέλος του έτους που πραγματοποιήθηκε η δαπάνη.....	913
66. Δωρεές που καταβλήθηκαν στο ανήλικο τέκνο από τρίτα πρόσωπα λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίου του γονέα	913
67. Κίνητρα για τον επαναπατρισμό κεφαλαίων. Ν. 3842/2010 άρθρο 18, όπως ισχύει με την παρ. 19 του άρθρου 21 του ν. 3943/2011	913
68. Φορολόγηση επαναπατριζόμενων κεφαλαίων	915
69. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται με επαναπατριζόμενα κεφάλαια δεν υπόκεινται στη δαπάνη απόκτησης του άρθρου 32 του Κ.Φ.Ε.	916
70. Δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων με επαναπατριζόμενα κεφάλαια	916
71. Μείωση διαφοράς μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών	916
72. Κεφάλαιο προηγούμενων ετών. Συμψηφισμός θετικών και αρνητικών στοιχείων (εισοδημάτων)	918
73. Κάλυψη ή περιορισμός δαπάνης με χρηματικά ποσά που προέρχονταιαπό τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων κατά την ανάλωση κεφαλαίου.....	919
74. Κάλυψη προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών μεταξύ συζύγων που είναι σε διάσταση.....	919

75. Όταν οι σύζυγοι υποβάλουν χωριστές δηλώσεις για τον περιορισμό της διαφοράς των τεκμηρίων λαμβάνονται υπόψη τα χρηματικά όπως αυτά δηλώνονται από τον κάθε σύζυγο χωριστά	920
76. Τεκμαρτή δαπάνη και στους δύο συζύγους. Προσδιορισμός του τεκμαρτού εισοδήματος τους	920
77. Ζημία από επιχειρηματική δραστηριότητα	920
78. Εισόδημα ανήλικου τέκνου που φορολογήθηκε στο όνομα του γονέα, για κεφάλαιο παρελθόντων ετών.....	921
79. Αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης	921
80. Φορολογικά έτη που έχουν ήδη ελεγχθεί και έχουν εκδοθεί οριστικές πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου	922
81. Συνταξιούχοι που έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους.....	922
82. Ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών, όπως ίσχυαν μέχρι 31.12.13	922
83. Κυρώσεις για την ανακριβή αναγραφή στοιχείων σχετικά με τον με τον προσδιορισμό, περιορισμό ή κάλυψη του τεκμαρτού εισοδήματος	923
84. Διευκρινίσεις στο πλαίσιο χειρισμού των υποθέσεων φορολογουμένων που έχουν αποστείλει εμβάσματα στο εξωτερικό κατά τα έτη 2009-2011	923
85. Σύνταξη αναλυτικού πίνακα φορολογηθέντος κεφαλαίου προηγούμενων ετών.....	923

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Άρθρο 35. Εισόδημα από κεφάλαιο	927
1. Διάκριση εισοδήματος σε κατηγορίες, Εισόδημα από εκμετάλλευση περιουσίας ή περιουσιακών δικαιωμάτων. Εισόδημα κεφαλαίου	928
2. Έννοια του εισοδήματος από κεφάλαιο	928
Άρθρο 36. Μερίσματα	930
1. Έννοια του όρου «μερίσματα»	931
2. Συντελεστής φορολογίας μερισμάτων και παρακράτησης φόρου, σύμφωνα με τα άρθρα 40§1 και 64§1α΄ του ν. 4172/2013, όπως τροποποιήθηκαν	932
2α. Μείωση του συντελεστή φορολογίας και παρακράτησης φόρου μερισμάτων από 10% σε 5% για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά	932
2β. Μείωση του συντελεστή φορολογίας και παρακράτησης φόρου μερισμάτων από 15% σε 10% για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το φορ. έτος 2019	933
2γ. Αύξηση του συντελεστή φορολογίας και παρακράτησης φόρου μερισμάτων από 10% σε 15% για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν τα φορ. έτη 2017-2018.....	934
3. Μερίσματα. Παρακράτηση φόρου. Χρόνος παρακράτησης (θέματα 3.1.-3.11.)	935
4. Μερίσματα που εισπράττουν τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου	940
5. Τα ποσά που καταβάλλονται από τις αθλητικές Α.Ε. στα ιδρυτικά αθλητικά σωματεία τους αποτελούν μέρισμα ως προερχόμενο και συνδεδεμένο με την κατοχή προνομioύχων μετοχών. Χρόνος απόδοσης του φόρου που παρακρατείται.....	940
6. Φορολογική μεταχείριση εισοδημάτων αλλοδαπής προέλευσης. Εφαρμογή της Σ.Α.Δ.Φ. και αποτροπής της φοροδιαφυγής σχετικά με τους φόρους εισοδήματος μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου ως προς τα κέρδη ή τα μερίσματα	941

7. Μερίσματα που καταβάλλονται από εταιρεία κάτοικο Κύπρου σε κάτοικο Ελλάδας. Εφαρμογή της Σ.Α.Δ.Φ. μεταξύ Ελλάδας - Κύπρου	941
8. Εισοδήματα από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα που αποκτούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα και δεν διατηρούν τα νομικά πρόσωπα μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα μας	941
9. Υπόχρεος παρακράτησης φόρου για μερίσματα, τόκους, δικαιώματα	941
10. Καταργήθηκαν από 1.1.2017 οι διατάξεις του άρθρου 358 του ν. 2963/01	941
11. Διανομή κερδών παρελθουσών χρήσεων σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στο προσωπικό ανώνυμης εταιρείας με απόφαση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης	941
12. Εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα που αποκτούν στην Ελλάδα foundation και trusts	943
13. Διανομή - κατανομή κερδών στους εταίρους - μέλη των δικηγορικών εταιρειών	943
14. Οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942 εφαρμόζονται σε απαιτήσεις από παραγραφέντα μερίσματα τόσο των εισηγμένων (διαπραγματεύσιμων) μετοχών όσο και των μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο μετοχών	943
15. Παραγραφή απαιτήσεων από μερίσματα κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του ν.δ. 1195/1942	943
16. Καθορισμός του ηλεκτρονικού τρόπου υποβολής, καθώς και του τύπου και περιεχομένου της δήλωσης απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 4172/2013	944
17. Τύπος και περιεχόμενο της βεβαίωσης αποδοχών ή συντάξεων, της βεβαίωσης των αμοιβών από επιχειρηματική δραστηριότητα και της βεβαίωσης εισοδημάτων από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα καθώς και υποβολή αυτών με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου για το φορολογικό έτος 2019	944
18. Φόρος με συντελεστή 10% στα μερίσματα που εισπράττει φυσικό πρόσωπο φορολογικός κάτοικος Ελλάδας από αλλοδαπές επιχειρήσεις που διατηρούν γραφεία ή υποκαταστήματα εγκατεστημένα (άρθρου 25 του ν. 27/1975)	944
Άρθρο 37. Τόκοι	945
1. Έννοια του όρου «τόκοι»	946
2. Τόκοι που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος	946
3. Τόκοι από ομόλογα που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας	946
4. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης για εισόδημα από τόκους	947
5. Με την παρακράτηση του φόρου επί των τόκων εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του δικαιούχου φυσικού προσώπου και των νομικών που δεν διατηρούν μόνιμη εγκατάσταση στην χώρα μας	947
6. Εισοδήματα από τόκους που προκύπτουν στην Ελλάδα από αποταμιεύσεις και καταβάλλονται σε φυσικό πρόσωπο με φορολογική κατοικία σε άλλο κράτος - μέλος της ΕΕ	948
7. Σε όλα νομικά πρόσωπα υπάρχει υποχρέωση καταχώρησης των τόκων στα βιβλία για την διαμόρφωση του αποτελέσματος	949

8. Δεν εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση για τα εισοδήματα από τόκους που αποκτούν ημεδαπά νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα των αλλοδαπών νομικών προσώπων	949
9. Δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου όταν φυσικό πρόσωπο καταβάλλει τόκους δανείου σε Α.Ε.....	950
10. Τόκοι ομολόγων που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.)	950
11. Οι πληρωμές τόκων δανείων που χορηγούν πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των τόκων υπερημερίας και οι τόκοι διατραπεζικών καταθέσεων απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου	950
12. Τόκοι κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας και δεν έχουν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση	951
13. Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία και δεν διατηρούν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και αποκτούν τόκους ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου. Δικαιολογητικά	951
14. Εισοδήματα από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα που αποκτούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα και δεν διατηρούν τα νομικά πρόσωπα μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα μας	952
15. Τόκοι αλλοδαπής που αποκτά φυσικό πρόσωπο κάτοικος ημεδαπής	952
16. Τόκοι αλλοδαπής που αποκτά ημεδαπό νομικό πρόσωπο	952
17. Παρακράτηση φόρου σε τόκους ομολογιακού δανείου το ποσό των οποίων καταβάλλεται με την έκδοση νέων ομολογιών.....	952
18. Υπόχρεος παρακράτησης φόρου για μερίσματα, τόκους, δικαιώματα	952
19. Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος που προκύπτει κατά τη λήξη ομολόγων χωρίς τοκομερίδια ημεδαπής και αλλοδαπής προέλευσης	953
20. Τόκοι από καλυμμένες ομολογίες	954
21. Εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα που αποκτούν στην Ελλάδα foundation και trusts	954
22. Καθορισμός του ηλεκτρονικού τρόπου υποβολής, καθώς και του τύπου και περιεχομένου της δήλωσης απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου στα εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 4172/2013	954
23. Τύπος και περιεχόμενο της βεβαίωσης αποδοχών ή συντάξεων, της βεβαίωσης των αμοιβών από επιχειρηματική δραστηριότητα και της βεβαίωσης εισοδημάτων από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα καθώς και υποβολή αυτών με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου για το φορολογικό έτος 2019	955
24. Απαλλάσσεται του φόρου το εισόδημα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής για τους τόκους εταιρικών ομολογιών και πάσης φύσεως ομολογιών που εκδίδουν οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα	955
25. Παρακράτηση φόρου σε τόκους ομολογιακού δανείου, το ποσό των οποίων καταβάλλεται με την έκδοση νέων ομολογιών.....	955

26. Παρακράτηση φόρου σε τόκους υπερημερίας που καταβάλλονται σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες από 1.1.2014 και μετά	955
27. Φορολογικές και άλλες ρυθμίσεις του ν. 3156/2003	955
28. Οι τόκοι εταιρικών ομολογιών που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, καθώς και φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής απαλλάσσονται του φόρου	957
Άρθρο 38. Δικαιώματα (royalties)	958
1. Έννοια του όρου «δικαιώματα»	959
2. Επιμέρους ανάλυση των δικαιωμάτων	960
3. Ποιος θεωρείται συγγραφέας. Συγγραφικά δικαιώματα	961
3α. Εισοδήματα συγγραφέων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι - καθηγητές Πανεπιστημίων και ΤΕΙ	962
4. Περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στην έννοια «δικαιώματα»	963
4α. Εισοδήματα από πνευματικά δικαιώματα που αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	963
5. Συμβάσεις που περιλαμβάνουν αμοιβές για την παροχή άλλων υπηρεσιών και καταβολή δικαιωμάτων	963
6. Κάθε περίπτωση καταβολής δικαιωμάτων εξετάζεται ξεχωριστά με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της	964
7. Τα εισοδήματα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα από δικαιώματα φορολογούνται με 20%. Εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης	964
8. Πότε τα εισοδήματα από δικαιώματα φυσικών προσώπων φορολογούνται αυτοτελώς και πότε αποτελούν επιχειρηματική δραστηριότητα	964
9. Δεν ενεργείται παρακράτηση φόρου στα νομικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος όταν λαμβάνουν αμοιβές για δικαιώματα	965
10. Εισοδήματα από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα που αποκτούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα και δεν διατηρούν τα νομικά πρόσωπα μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα μας	965
11. Υπόχρεος παρακράτησης φόρου για μερίσματα, τόκους, δικαιώματα	966
12. Εισόδημα από εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης περιπτέρου	967
13. Χαρακτηρισμός εισοδήματος από την εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης κυλικείων, σε κτίρια που στεγάζονται Δημόσιες Υπηρεσίες	968
14. Στα εισοδήματα από μερίσματα, τόκους & δικαιώματα που αποκτούν στην Ελλάδα αλλοδαπά trusts και foundation ενεργείται παρακράτηση φόρου	969
15. Τύπος και περιεχόμενο της βεβαίωσης αποδοχών ή συντάξεων, της βεβαίωσης των αμοιβών από επιχειρηματική δραστηριότητα και της βεβαίωσης εισοδημάτων από μερίσματα, τόκους, δικαιώματα καθώς και υποβολή αυτών με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου για το φορολογικό έτος 2019	969
16. Εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και δικαιώματα που αποκτούν στην Ελλάδα foundation και trusts	969
17. Μισθώματα που καταβάλλονται για τη χρήση δικαιωμάτων (franchising) και ταυτόχρονα έσοδα από πώληση αγαθών. Συμβάσεις δικαιόχρησης	969
18. Ελάχιστες εγγυημένες αμοιβές (δικαιώματα) που καταβάλλονται σε αλλοδαπές εταιρείες για την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης ταινιών	970

Άρθρο 39. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία.....	971
1. Όρος «εισόδημα από ακίνητη περιουσία»	974
2. Πότε προκύπτει εισόδημα από ακίνητη περιουσία	974
3. Περιπτώσεις εισοδήματος από ακίνητη περιουσία	974
4. Ποιους καταλαμβάνει η φορολογία ακίνητης περιουσίας	975
5. Συντελεστής φορολογίας εισοδήματος από ακίνητα φυσικών προσώπων	976
6. Ιδιοκατοίκηση ακινήτων. Δεν λογίζεται εισόδημα από ακίνητη περιουσία	976
7. Ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση ακινήτων. Απαλλαγές	977
8. Εισόδημα από οικοδομές θεωρείται όχι μόνο αυτό που εισπράχθηκε αλλά και εκείνο για το οποίο αποκτήθηκε δικαίωμα είσπραξης	977
9. Εκμίσθωση επιπλωμένων δωματίων χωρίς την παροχή υπηρεσιών ξενοδόχου	977
10. Εκμίσθωση χώρων στάθμευσης από ιδιώτες	978
11. Εκμίσθωση κινηματογράφου με τον εξοπλισμό του	978
12. Εισόδημα που προέρχεται από επίταξη οικοπέδων	978
13. Υπεκμίσθωση ή εκμετάλλευση δικαιώματος αλιείας σε λίμνη	978
14. Το ποσό που καταβάλλεται, πέρα από τα μισθώματα από τον μισθω- τη προς τον εκμισθωτή οικοδομής αποτελεί εισόδημα από ακίνητα	979
15. Όταν ο κύριος, νομέας κ.λπ. της οικοδομής αποξενούται από την εκμεταλ- λευση της οικοδομής το εισόδημα που αποκτά είναι από ακίνητη περιουσία	979
16. Η εκμίσθωση χώρου για δεξιώσεις από φυσικό πρόσωπο χωρίς την παροχή υπηρεσιών από τον εκμισθωτή αποτελεί εισόδημα από ακίνητα. Όταν προ- σφέρονται και υπηρεσίες αποτελεί εισόδημα από επιχ/τική δραστηριότητα	979
17. Η εκμίσθωση εστιατορίου από φυσικό πρόσωπο με τον εξοπλισμό του αποτελεί εισόδημα από ακίνητη περιουσία	980
18. Σε περίπτωση παραχώρησης της οίκησης ακινήτου με χρησηδάνειο το εισόδημα φορολογείται στο όνομα του ιδιοκτήτη ή του προσώπου που έχει την επικαρπία	980
19. Βελτίωση ή επέκταση από μισθωτή ακινήτου - Πρόωρη λύση της σύμβασης	980
20. Μίσθωμα σε χρήμα και σε είδος (βελτιώσεις και επεκτάσεις από το μισθωτή)	980
21. Μικτές συμβάσεις που αφορούν δικαίωμα εμπορικής εκμετάλλευσης ακινήτου και δικαίωμα μίσθωσης	981
22. Η εισφορά χρήσης ακινήτου σε Α.Ε. αποτελεί για τον εισφέροντα μέτοχο εισόδημα από ακίνητα	981
23. Σύσταση χρησηδανείου. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία αποκτά ο χρήστης	981
23α. Αναδρομικά μισθώματα προηγούμενων ετών με δικαστική απόφαση θεωρείται στοιχείο μειωτικό της δαπάνης του φορολογικού έτους στο οποίο ανάγονται τα μισθώματα	982
24. Η μεταβίβαση ακινήτου με προσύμφωνο δεν αλλάζει τον κύριο του ακινήτου.....	983
25. Στις περιπτώσεις μεταβίβασης της επικαρπίας ακινήτων με τη σύνταξη προσυμφώνου πώλησης, δωρεάς, γονικής παροχής κ.λπ. υποκείμενο φόρου είναι ο πωλητής, ο δωρητής ή ο παρέχων	983
26. Δήλωση εισοδημάτων κληρονομιών ακινήτων για τα οποία αμφισβητείται το κληρονομικό δικαίωμα των κληρονόμων.....	983
27. Αμφισβήτηση κληρονομιών ακινήτων. Κατάθεση μισθωμάτων στο Τ.Π.Δ.	984
28. Εισόδημα ακινήτων που περιέρχονται στον φορολογούμενο με διαθήκη	985
29. Προσωπική δουλεία οίκησης	985

30. Μη καταβολή μισθώματος λόγω πραγματικού ελαττώματος του ακινήτου.....	986
31. Δεν προκύπτει εισόδημα από ακίνητα αν λόγω πραγματικού ελαττώματος δεν έγινε χρήση του ακινήτου.....	986
32. Δυνατότητα μείωσης ή μη καταβολής του μισθώματος όταν το ακίνητο κατά το χρόνο παράδοσης έχει πραγματικό ελάττωμα.....	986
33. Μισθώματα που προεισπράττονται και αφορούν πολυετή μίσθωση	986
34. Εκμίσθωση κοινοχρήστων χώρων	986
35. Αγοραία αξία. Τεκμαρτό εισόδημα 3% επί της αντικειμενικής αξίας του ακι- νήτου. Δωρεάν παραχώρηση μέχρι 200 τμ προς ανιόντες ή κατιόντες	987
36. Προσδιορισμός της αγοραίας αξίας συγκεκριμένου είδους κατά το χρόνο έναρξης της μίσθωσής του	987
37. Ενδεικτικές περιπτώσεις προσδιορισμού της αγοραίας αξίας εισοδήματος σε είδος	987
38. Απαλλάσσεται το τεκμαρτό εισόδημα από παραχώρηση κατοικίας μέχρι 200 τ.μ. προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες εξ αίματος και εξ αγχιστείας.....	988
39. Πότε τεκμαίρεται εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση	989
40. Κύρια κατοικία. Βοηθητικοί χώροι. Έννοιες	989
41. Αποθήκη και χώρος στάθμευσης σε δωρεάν παραχώρηση κατοικίας προ- κειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες	989
42. Δαπάνες που εκπίπτουν προκειμένου να προσδιοριστεί το καθαρό εισόδημα ακίνητης περιουσίας.....	990
43. Έννοια του όρου δαπάνες επισκευής, συντήρησης και ανακαίνισης ακινήτου. Δικαιολογητικά.....	991
44. Έννοια παγίων και λειτουργικών δαπανών του ακινήτου	992
45. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία που αποκτούν νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες κερδοσκοπικού χαρακτήρα	994
45α. Τεκμαρτό εισόδημα και τεκμαρτή δαπάνη από ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτου νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.....	994
46. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που δεν έχουν την φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	996
47. Δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης κ.λπ. ιδιοχρησιμοποι- ούμενου ακινήτου από φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα	996
48. Οι δαπάνες νομικών προσώπων (Α.Ε., Ε.Π.Ε., ΙΚΕ, ΟΕ, κ.λπ.) επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης κ.λπ. εκπίπτουν.....	997
49. Φορολογικοί συντελεστές νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που τηρούν διπλογραφικά ή απλογραφικά βιβλία	997
50. Από το ακαθάριστο εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτου εκπίπτει το μίσθωμα που καταβλήθηκε	997
51. Έκπτωση 10% των δαπανών για αντιπλημμυρικά έργα και έργα αποξήρανσης - Απαιτούμενο δικαιολογητικό	997
52. Αποζημίωση που κατέβαλε ο εκμισθωτής στο μισθωτή βάσει νόμου	997
53. Η καταβαλλόμενη αποζημίωση από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα (εκμισθωτής) στον μισθωτή για τη λύση μίσθωσης εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα.	998

54. Δεν εκπίπτει η κράτηση 3% υπέρ του ΜΤΠΥ, το χαρτόσημο και η εισφορά ΟΓΑ από μισθώματα ακινήτων που εκμισθώνονται από το Δημόσιο	998
55. Δεν αφαιρείται ποσοστό 5% για δαπάνες επισκευής, συντήρησης κλπ από το εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτου	998
56. Ο δωρεοδόχος, κύριος του ακινήτου δεν δικαιούται να εκπέσει από το ακαθάριστο εισόδημα που αποκτά από το ακίνητο τα ποσά που καταβάλλει κάθε φορά στο δικαιούχο της προσόδου	999
57. Δεν εκπίπτει η δαπάνη επισκευής, συντήρησης κ.λπ. κύριας κατοικίας που παραχωρείται δωρεάν από φορολογούμενο προς ανιόντες ή κατιόντες.....	999
58. Εισόδημα που αποκτά κάτοικος Ελλάδας από εκμίσθωση ακινήτων που βρίσκονται στις ΗΠΑ.- Εφαρμογή της Σύμβασης Ελλάδας- Η.Π.Α.	999
59. Προσδιορισμός του εισοδήματος από ακίνητη περιουσία που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Δαπάνες που εκπίπτουν	1000
60. Διευκρινίσεις σχετικά με τις δαπάνες κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	1001
61. Δαπάνες νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα για ακίνητα από τα οποία δεν αποκτούν εισόδημα. Ζημιές	1003
61α. Τα μισθώματα για ακίνητα που καταβάλλονται σε εταιρείες του ν. 1665/1986 (leasing) από 1.1.2014 έως 31.12.2018 δεν εκπίπτουν κατά το μέρος που αναλογούν στο οικόπεδο	1004
62. Χαρακτηρισμός του ανταλλάγματος (μίσθωμα) που αποκτούν οι ΟΤΑ από την παραχώρηση του δικαιώματος απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών.	1004
63. Ποσά που εισπράττουν οι Ο.Τ.Α. από την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης θέσεων περιπτέρων και κοινόχρηστων χώρων, καθώς και τα ποσά που εισπράττουν σε περίπτωση θανάτου του αρχικού δικαιούχου της χρήσης του περιπτέρου. Τέλη κοινόχρηστων χώρων	1005
64. Φορολογική αντιμετώπιση της ανέγερσης κτίσματος ή βελτιώσεων και επεκτάσεων με δαπάνες του μισθωτή σε ακίνητο κυριότητας του εκμισθωτή.....	1007
64α. Έκπτωση δαπανών από τον μισθωτή για την ανέγερση κτίσματος σε ακίνητο τρίτου. Πρόωρη λύση της σύμβασης μίσθωσης	1011
65. Αποσβέσεις δαπανών μισθωτή φυσικού προσώπου που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ανέγειρε ακίνητο σε οικόπεδο του εκμισθωτή	1012
65α. Στα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία που αποκτούν στην Ελλάδα trusts και foundation φορολογούνται ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα	1012
66. Υποβολή δήλωσης πληροφοριακών στοιχείων μισθώσεων ακίνητης περιουσίας με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου. Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης.....	1012
66α. Δεν υπάρχει υποχρέωση υποβολής μισθωτηρίων συμβολαίων σε περίπτωση μετασχηματισμού επιχείρησης που εκμισθώνει ακίνητα	1013
67. Κατάργηση της δυνατότητας εκχώρησης ανείσπρακτων εισοδημάτων στο δημόσιο	1013
68. Προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να μη δηλώνονται μισθώματα που δεν εισπράττονται.....	1014
69. Δικαιολογητικά και προθεσμία υποβολής για τα ανείσπρακτα εισοδήματα από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας	1014

70. Ανείσπρακτα Εισοδήματα από Εκμίσθωση Ακίνητης Περιουσίας - Διευκρινίσεις	1015
70α. Δήλωση ανείσπρακτων εισοδημάτων από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας από τον δικαστικό εκκαθαριστή κληρονομίας	1016
71. Προσδιορισμός της μισθωτικής αξίας ακινήτου που παραχωρείται σε αγρότη με σκοπό την ανέγερση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.....	1016
72. Προσδιορισμός αντικειμενικής αξίας για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ από την ιδιοχρησιμοποίηση γης και ακινήτων για το φορολογικό έτος 2015	1017
73. Προσδιορισμός αντικειμενικής αξίας για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ από την ιδιοχρησιμοποίηση ή τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης γης και ακινήτων για το φορ. έτος 2015	1018
74. Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος που αποκτούν οι Φορείς Γενικής Κυβέρνησης από την εκμίσθωση των ακινήτων τους μέσω της Υπηρεσίας Αξιοποίησης της Ακίνητης Περιουσίας των Ενόπλων Δυνάμεων (ΥΠ.Α.Α.Π.Ε.Δ.), με βάση τις διατάξεις του ν. 4407/2016.	1019
75. Υποβολή Δήλωσης Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου	1020
76. Δεν προβλέπεται ειδική φορολογική ελάφρυνση σε ιδιοκτήτες ακινήτων που υιοθετούν αντισεισμικούς όρους στα κτίσματά τους	1020
77. Φορολογικά κίνητρα αποκατάστασης κτιρίων στην περιοχή Γεράνι στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας	1020
78. Φορολογικά κίνητρα αποκατάστασης κτιρίων στην περιοχή Μεταξουργείο στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας.....	1022
79. Κίνητρα για ιδιοκτήτες υφιστάμενων ξενοδοχείων ή πολυώροφων οικοδομών εντός ιστορικών κέντρων πόλεων ή ιστορικών τόπων	1023
80. Έκπτωση του διπλάσιου του καταβαλλόμενου μισθώματος από το φόρο εισοδήματος των επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα που μισθώνουν την εγκατάσταση τους στις περιοχές Γεράνι και Μεταξουργείο του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.....	1024
Άρθρο 39Α. Εισόδημα από βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας διαμοιρασμού	1027
1. Συμπεράσματα - Επισημάνσεις και συνοπτικές σημειώσεις σχετικά με τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας διαμοιρασμού (θέματα 1.1. - 1.16)	1028
2. Βραχυχρόνιες μισθώσεις στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού	1030
3. Ρυθμίσεις για τη βραχυπρόθεσμη μίσθωση ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού	1037
4. Βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού....	1040
5. Υποβολή Δήλωσης Πληροφοριακών Στοιχείων Μίσθωσης Ακίνητης Περιουσίας με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου	1047
6. Υπολογισμός ή μη τελών χαρτοσήμου σε εισοδήματα από μίσθωση κατοικιών από Μ.Κ.Ο και βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων μέσω πλατφόρμων	1051
7. Εφαρμογή διατάξεων ΦΠΑ στις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού	1052

8. Αλλοδαπά πρόσωπα (Φυσικά ή Νομικά) που είναι Διαχειριστές Ακινήτων ή ευρύτερα είναι δικαιούχοι εισοδήματος από Βραχυχρόνια Μίσθωση. ΑΦΜ	1053
9. Συχνές ερωτήσεις-απαντήσεις για τις Βραχυχρόνιες μισθώσεις - «Μητρώο ακινήτων βραχυχρόνιας διαμονής στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού»	1054
Άρθρο 39B. Έκπτωση φόρου για δαπάνες που αφορούν λήψη υπηρεσιών για ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων	1055
1. Σκοπός των διατάξεων του άρθρου 39B.....	1056
2. Επιστημόνες για την έκπτωση του φόρου από ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων	1056
3. Δαπάνες που αφορούν λήψη υπηρεσιών για ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων. Πως και πότε και με ποιον τρόπο εκπίπτουν από το φόρο	1056
Άρθρο 40. Φορολογικός συντελεστής για το εισόδημα από κεφάλαιο	1058
1. Φορολογικοί συντελεστές για μερίσματα, τόκους, δικαιώματα και εισοδήματος από εκμετάλλευση ακίνητης περιουσίας	1060
2. Έννοια μερισμάτων	1061
3. Έννοια τόκων.....	1061
4. Έννοια δικαιωμάτων	1061
5. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία. Ενοίκια	1061
6. Παρακράτηση φόρου υπόχρεοι.....	1061
7. Συντελεστές παρακράτησης	1061
8. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης των φυσικών προσώπων για τα διανεμόμενα μερίσματα	1061
9. Φορολογία εισοδήματος από ακίνητη περιουσία. Φυσικά πρόσωπα. Νομικά πρόσωπα	1061

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Άρθρο 41. Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας	1063
<i>Αναστολή εφαρμογής των διατάξεων από την έναρξη ισχύος δηλαδή από 1.1.2014 και μέχρι 31.12.2022.</i>	

ΑΡΘΡΑ 42 έως 72

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΟΜΟ